

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: Informační studia a knihovnictví

Studijní obor: Informační studia a knihovnictví

Diplomová práce

Bc. Dagmar Šnajdarová

**Porovnání regionu Střední Morava a švédského regionu Västra Götaland
v oblasti rozvoje informační společnosti a regionálních inovačních strategií**

**Comparison of the region Střední Morava and the Swedish region Västra
Götaland in area of information society development and regional
innovation strategies**

Praha 2013

Vedoucí práce: Ing. Petr Očko, Ph.D.

Konzultant: PhDr. Aleš Pekárek

Oponent diplomové práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Poděkování:

Děkuji panu PhDr. Aleši Pekárkovi za jeho cenné rady a čas věnovaný mé práci z pozice konzultanta.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 9. srpna 2013

.....

podpis studenta

Identifikační záznam:

ŠNAJDAROVÁ, Dagmar. *Porovnání regionu Střední Morava a švédského regionu Västra Götaland v oblasti rozvoje informační společnosti a regionálních inovačních strategií = Comparison of the region Střední Morava and the Swedish region Västra Götaland in area of information society development and regional innovation strategies*. Praha, 2013-08-09. 89 s., 4 s. příl. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí diplomové práce Petr Očko.

Abstrakt

Podstatou diplomové práce je poukázat na stav rozvoje informační společnosti a inovací v regionu Střední Morava, porovnat jej v mezinárodním měřítku se švédským regionem Västra Götaland a nalézt faktory, které působí na rozvoj těchto oblastí. Rozvinutá informační společnost a na ni navazující fungující inovační prostředí jsou indikátorem vysoké kvality života obyvatel regionu. V práci jsou zohledněny zejména strategické dokumenty, statistická data a projekty, které úzce souvisejí s rozvojem informační společnosti a inovačního prostředí ve vybraných regionech. Aktivity typu regionálních inovačních strategií a strategií pro rozvoj informační společnosti prosazované na regionální úrovni umožňují lepší využití místního potenciálu a specifických podmínek regionu. Účinnost strategických jednání spočívá ve spolupráci všech regionálních aktérů, v efektivní alokaci zdrojů, jak lidských, tak finančních a ve sdílení a přenosu znalostí. Výstupem práce jsou návrhy možných přenositelných „Best practices“, které by při aplikaci v daném regionu mohly vést, mimo jiné, k rozvoji informační společnosti a inovačního prostředí. Osvědčenými praktikami jsou spolupráce, sdílení, poradenství a investice do znalostního potenciálu lidí.

Klíčová slova

Informační a komunikační technologie, Informační společnost, Inovace, Konkurenceschopnost, Projekty, Regionální inovační strategie, Regionální rozvoj

Abstract

The main purpose of the master thesis is to highlight a development state of information society and innovation in Střední Morava region, to compare the Czech region to the Swedish Västra Götaland region, and to find factors influencing the regions development. A developed information society and a well functioning innovation environment are indicators of population wealth-fare in a region. Strategic documents, statistical data and projects are taken into account. The documents, the data and the projects are closely connected with development of information society and innovation environment in the chosen regions. Activities like regional innovation strategies and strategies for development of information society enforced on regional level allow better usage of local potential and specific region conditions. The efficiency of the strategic behaviour is based on collaboration of all regional parties, in effective human and financial resource allocation, and in knowledge sharing and transfer. Transferable Best practices are the main output of the thesis. The application of the Best practices could lead to a development of information society and innovation environment. The Best practices are collaboration, sharing, consultancy and investment to human knowledge potential.

Keywords

Competitiveness, Information and communication technology, Information society, Innovation, Projects, Regional innovation strategy, Regional development

OBSAH

PŘEDMLUVA	10
1. ÚVOD A POPIS ZVOLENÉ KOMPARATIVNÍ METODIKY	12
1.1 Úvod.....	12
1.2 Popis zvolené komparativní metodiky	13
2 PŘEDSTAVENÍ OBOU REGIONŮ	15
2.1 Švédsko	15
2.1.1 Region Västra Götaland.....	15
2.2 Česká republika.....	17
2.2.1 Region Střední Morava.....	17
3. REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE VE SLEDOVANÝCH REGIONECH ..	20
3.1 Charakteristika inovací a inovační politiky.....	20
3.2 Inovační prostředí Švédského regionu Västra Götaland.....	22
3.2.1 Švédská inovační politika.....	22
3.2.2 Regionální inovační strategie regionu Västra Götaland.....	26
3.2.3 Projekty a iniciativy regionu Västra Götaland v oblasti inovací.....	30
3.3 Inovační prostředí regionu Střední Morava	33
3.3.1 Česká inovační politika	33
3.3.2 Regionální inovační strategie regionu Střední Morava	38
3.3.3 Projekty a iniciativy regionu Střední Morava v oblasti inovací	43
4. RELEVANTNÍ ASPEKTY ROZVOJE INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI V OBOU REGIONECH	45
4.1 Charakteristika informační společnosti.....	45
4.2 Stav informační společnosti v regionu Västra Götaland.....	47
4.2.1 Projekty a iniciativy na rozvoj informační společnosti v regionu Västra Götaland	48
4.3 Stav informační společnosti v regionu Střední Morava.....	50
4.3.1 Informační společnost v Olomouckém kraji	51
4.3.2 Informační společnost ve Zlínském kraji	52
4.3.3 Projekty a iniciativy na rozvoj informační společnosti v regionu Střední Morava	54

5. ZJIŠTĚNÉ VÝSLEDKY POROVNÁNÍ OBOU REGIONŮ A NÁVRHY PŘENOSITELNÝCH „BEST PRACTICES“	55
5.1 Komparace sledovaných regionů	55
5.1.1 Vybrané sociodemografické údaje	55
5.1.2 Vybrané údaje o vědě a výzkumu.....	56
5.1.3 Vybrané údaje z inovačního prostředí.....	60
5.1.4 Vybrané údaje z oblasti informační společnosti.....	65
5.2 Zjištěné aspekty z oblasti dostupnosti dat.....	69
5.3 Návrhy přenositelných „Best practices“	71
5.3.1 „Best practices“ v oblasti informační společnosti	72
5.3.2 „Best practices“ v oblasti inovací.....	73
5.3.3 Shrnutí	75
ZÁVĚR	77
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	80

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EPO	European Patent Office - Evropský patentový úřad
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
EU	Evropská unie
Eurostat	Evropský statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
HRST	Human Resources in Science and Technology - Lidské zdroje ve vědě a technice
ICT	Informační a komunikační technologie
ISO	International standard office - Mezinárodní organizace pro normalizaci
IUS	Innovation Union Scoreboard
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NIS	Národní inovační strategie
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ODF	Open Document Format – Otevřený souborový formát
PDF	Portable Document Format – Přenosný formát dokumentů
RIS	Regionální inovační strategie
RIS	Regional Innovation Scoreboard
ROP	Regionální operační program
SCB	Statistiska centralbyrån - Švédský statistický úřad
SMEs	Small and Medium Enterprises- Malé a střední podniky
TDKIV	Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace

PŘEDMLUVA

Tato diplomová práce se zabývá rozvojem informační společnosti a s ní úzce spojenou inovační politikou. Tyto dvě oblasti tvoří základní kritéria pro komparaci zvolených regionů. Téma je voleno na základě mého dlouhodobého zájmu o regionální rozvoj, jeho možnosti a aplikovanou politiku.

S ohledem na náplň oboru Informační studia a knihovnictví, jehož jsem studentkou, je podstatným aspektem, na kterém je práce vystavena, rozvoj informační společnosti. Posun k tématu inovační politiky a inovačních strategií rozvíjí záběr informační společnosti o znalosti, jejich tvorbu a umění s nimi zacházet a využívat je.

Výběr srovnávaných regionů souvisí s mou studijní minulostí, zejména v případě Švédského regionu Västra Götaland, i s plánovanou profesní budoucností, při které bych v pozici projektového manažera či informačního specialisty chtěla napomáhat rozvoji regionu Střední Morava, místu mého trvalého bydliště. Obsahová podstata diplomové práce se tedy slučuje s mým studijním i zájmovým zaměřením.

Cílem diplomové práce je především poukázat na stav rozvoje informační společnosti a inovací v regionu Střední Morava, v podmínkách daných Českou Republikou, a porovnat jej v mezinárodním měřítku s regionem Västra Götaland ležícím na území Švédska, vyspělého státu nejenom v námi sledovaných oblastech. Aktivity prosazované na regionální úrovni umožňují lepší využití místního potenciálu a specifických podmínek regionu, které pak přispívají k zlepšování konkurenceschopnosti firem, zvyšování zaměstnanosti a růstu životní úrovně obyvatel.

Diplomová práce je strukturovaná do pěti hlavních kapitol s použitím metod analýzy, statistiky a především komparace. Právě na popis a vymezení komparativní metodiky směrem k tématu diplomové práce je zaměřen úvod. V úvodu je však také specifikován vztah mezi informační společností a inovacemi. Druhá kapitola pomocí zvolených ukazatelů popisuje regiony, a to také v národním kontextu, a tvoří tak základní rámec komparace.

Následující dvě kapitoly se již konkrétně zaměřují na inovační strategie a aspekty rozvoje informační společnosti v daných regionech. Analýza strategických dokumentů ukazuje snahy, cíle a priority, kterými se regiony pokoušejí dosáhnout vysoké úrovně kvality života a konkurenceschopnosti. Důraz je kladen také na výsledné aktivity a projekty

vyplývající z jednotlivých strategií, které ukazují formu a směr vývoje v rozvoji inovační politiky a rozvoje informační společnosti v daných regionech.

Významnou částí práce je kapitola pátá, kde jsou shrnuty poznatky získané analýzou regionálních strategických politik inovací a informační společnosti z předešlých kapitol a následně porovnány na základě zvolených kritérií. Záměrem je zmapování současného stavu inovačních strategií a informační společnosti v daných regionech, jejich porovnání a identifikace tzv. „Best practices“ pro možný přenos z jednoho regionu na druhý.

Při psaní diplomové práce jsem vycházela převážně z volně dostupných zdrojů věnovaných této problematice. Jednalo se především o statistická data a strategické dokumenty. Výchozí zdroje tvořily přímo webové stránky regionů, institucí a organizací. Při mém semestrálním studijním pobytu ve Švédském městě Borås, jsem získala velice cenné informace o regionu Västra Götaland a jejich systému pro podporu inovací a informační společnosti, a to především formou osobní konzultace se zástupci Regionu Västra Götaland a Högskolan i Borås. Pro získávání údajů, které v rámci internetu zveřejněny nejsou, avšak často by být měly, jsem žádala o poskytnutí informací elektronickou poštou na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Dotazy směřovaly především na krajské úřady při žádostech o informace týkající se jednotlivých strategií nebo konkrétních projektů, či na statistické úřady s žádostí o konkrétní statistická data.

Použité zdroje jsou citovány v souladu s mezinárodními normami ISO 690 a ISO 690–2. V textu je použito citování pomocí průběžných poznámek, abecedně řazený seznam použitých zdrojů je připojen na konci diplomové práce.

1. ÚVOD A POPIS ZVOLENÉ KOMPARATIVNÍ METODIKY

1.1 Úvod

Rozvoj informační společnosti jde ruku v ruce s inovacemi. Také Richard Papík konstatuje, že „klíčem k úspěchu je dnes schopnost inovovat a neustále zdokonalovat, pružně podnikat a vzdělávat¹“, a to především za pomoci využití informačních a komunikačních technologií (ICT). Důležitou podmínkou pro vytvoření prostředí s vysokou mírou inovačního potenciálu tedy je, aby byla v daném regionu nastavena úroveň informační společnosti tak, aby byly digitální informace a digitální nástroje dostupné pro běžnou veřejnost, výzkumníky, podnikatelskou sféru i veřejný sektor.

Informační a komunikační technologie v podstatě umožňují a zároveň řídí inovace. Inovace jsou založeny na znalostech nových, relevantních a včasných informacích či poznatcích a jejich následné aplikaci. ICT dále poskytují inovacím potřebnou infrastrukturu, na jejímž základě inovace vznikají a realizují se.

Dle Skokana „inovace vznikají jako výsledek koordinovaných investic do znalostí, lidí, infrastruktury a podnikového kapitálu a vyžadují spolupráci vládního, univerzitního a podnikového sektoru na úrovni státu i regionů. Schopnost podporovat a rozvíjet inovace je podmínkou udržení i růstu ekonomické výkonnosti. Podobně jako existují výrazné rozdíly v ekonomické výkonnosti mezi státy, existují tyto rozdíly ještě ve větší míře na regionální úrovni a jsou ovlivněny inovačním potenciálem, resp. inovační výkonností jednotlivých států a regionů“².

Je tedy zapotřebí zvýšit systémovou kapacitu regionu, která umožní vyšší absorpci investic do inovačních aktivit a koordinaci činností všech zúčastněných aktérů. To vyžaduje strategický přístup založený na spolupráci všech klíčových aktérů v regionu. Jednou z možností je tvorba regionálních inovačních strategií, které umožní rozvoj regionálních systémů inovací odstraněním bariér mezi jeho jednotlivými subsystemy a subjekty privátního i veřejného sektoru a nalezení společných přístupů a řešení při využívání zdrojů pro podporu inovačních aktivit³.

¹ PAPIK, Vyhledávání informací I., <http://knihovna.nkp.cz/NKKR0101/0101018.html>.

² SKOKAN, Inovační paradox a regionální inovační strategie, str. 42, <http://www.cjournal.cz/files/32.pdf>.

³ SKOKAN, Inovační paradox a regionální inovační strategie, str. 37, <http://www.cjournal.cz/files/32.pdf>.

1.2 Popis zvolené komparativní metodiky

Cílem práce je na základě upravené srovnávací metody z oblasti politologie⁴ porovnat stav v oblasti regionálních inovačních strategií a rozvoje informační společnosti v regionu Střední Morava a švédském regionu Västra Götaland.

Komparativní neboli srovnávací analýza je jedna z empirických metod využívaná především v oblasti společenských věd. Komparativní metoda je postavena na srovnání daných subjektů na základě předem definovaných ukazatelů a charakteristik. Výstupem komparace může být nejen popis a porovnání subjektů v dané oblasti, ale také rozšíření znalostí a zkušenosti o nové příklady, přenesené z jednoho subjektu na druhý, a to například formou „best practices“⁵.

Pro vlastní komparativní výzkum je třeba definovat objekty komparace, určit subjekty komparace, stanovit kritéria pro vlastní analýzu zvolených objektů a vymežit vztah komparace k časové ose:

Definice objektu komparace

Sledovanými objekty této analýzy jsou: a) regionální inovační strategie b) aspekty rozvoje informační společnosti c) vybrané projekty z oblasti rozvoje inovačního prostředí a informační společnosti.

Definice subjektů komparace

Sledovanými subjekty jsou český region Střední Morava NUTS 2 a švédský region NUTS 3 Västra Götaland. Prvotní výběr regionů je založen na osobním vztahu k těmto regionům. Střední Morava je místo mého trvalého bydliště, a tudíž tento region dobře znám a mám zájem o jeho rozvoj. Švédský region Västra Götaland je místem, kde jsem studovala a měla tak možnost získat objektivní informace a osobní zkušenosti. Tento region patří podle "Regional Innovation Scoreboard" z roku 2012 mezi inovační lídry, kdežto region Střední Morava spadá pouze do kategorie umírněných inovátorů⁶. Komparace s tímto regionem tak nabízí možný přínos pro český region. Regiony mají přibližně stejný počet obyvatel,

⁴Srovnávací (komparativní) metoda, <http://figlar.ic.cz/fss/new04.html>.

⁵**Best practice** – metoda, či postup který opakovaně vykazuje lepší výsledky, než ty, které byly dosaženy jinými prostředky, http://en.wikipedia.org/wiki/Best_practice.

⁶Regional Innovation Scoreboard 2012, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

avšak liší se svou velikostí, která je dána rozdílem celkové rozlohy států Švédska a České republiky.

Tab. č. 1 Srovnání regionů dle rozlohy a počtu obyvatel

Region	Rozloha (km ²)	Počet obyvatel
Česká republika	78 867	10 516 125
NUTS 2 Střední Morava	9 231	1 231 301
NUTS 3 Olomoucký kraj	5 267	641 558
NUTS 3 Zlínský kraj	3 964	589 743
Švédsko	410 335	9 573 466
NUTS 2 Västsverige	29 417	1 892 328
NUTS 3 Halland	5 461	301 724
NUTS 3 Västra Götaland	23 956	1 590 604

Zdroj: Vlastní úprava na základě údajů ČSÚ, 2013 a SCB, 2013

Regiony jsou si dále podobné v geografických charakteristikách (typ krajiny) a v tradičních odvětvích, např. chemický průmysl, automobilový průmysl, textilní průmysl, živočišná výroba a cestovní ruch.

Kritéria pro vlastní analýzu zvolených objektů

Kritéria tvořící platformu pro vlastní analýzu a komparaci jsou v práci dvojí. Za prvé, zdánlivě nevýznamná a nesrovnatelná je teoretická obsahová stránka regionálních strategií v oblasti inovací a informační společnosti a jejich politik a aktivit. Výklad této stránky umožňuje přiblížení zvyků, mentality, kultury a preferencí obyvatel regionů, respektive dvou národností, a stává se tak indikátorem pro danou problematiku.

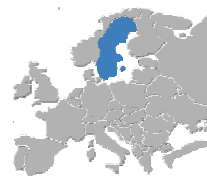
Zásadní, druhou skupinou kritérií jsou statistická data charakterizující vývoj v oblasti inovací a informační společnosti v daných regionech, ale také jejich příbuzné sociodemografické či ekonomické ukazatele.

Definice komparace v čase

Komparace je nastavena jako synchronní neboli paralelní srovnávání. Budou porovnávány aktuální regionální inovační strategie a aspekty rozvoje informační společnosti obou regionů.

2 PŘEDSTAVENÍ OBOU REGIONŮ

2.1 Švédsko

Švédsko (Švédské Království) je stát ležící na Skandinávském poloostrově na severu Evropy. Sousedí s Norskem a Finskem. Na rozloze 410 335 km² žije 9 573 466 obyvatel⁷. Švédsko je konstituční monarchie s parlamentní demokracií. Od roku 1995 je členem Evropské unie.

Švédsko je územně členěno podle jednotné klasifikace Evropské unie tzv. Nomenklatury územních statistických jednotek (NUTS). Z geografických a správních důvodů je Švédsko rozděleno do 21 krajů odpovídajících úrovni NUTS 3, které jsou za účelem aplikace regionální politiky EU pospojovány do 8 vyšších územně správních celků NUTS 2. Těmito celky jsou Stockholm, East Middle Sweden, South Sweden, North Middle Sweden, Middle Norrland, Upper Norrland, Småland and the islands a **West Sweden**⁸.

2.1.1 Region Västra Götaland

Region NUTS 3 Västra Götaland byl vytvořen roku 1998 spojením tří územních jednotek Älvsborg, Göteborg a Bohus a Skaraborg. Leží na západním pobřeží Švédska a jeho rozloha je 23 956 km². Spolu s regionem Halland tvoří region NUTS 2 West Sweden (Västsverige). Sousedí s Norskem a švédskými regiony NUTS 2: North Middle Sweden, East Middle Sweden, Småland and the islands a South Sweden. Västra Götaland je s 1 590 604 obyvateli⁹ druhým nejlidnatějším regionem Švédska. Sídlem regionu a jeho vlády je Göteborg, druhé největší město Švédska a hlavní švédský přístav.

Z geografického hlediska je region na severu, západě a jihozápadě hornatý, na ostatním území převládají roviny a nížiny. Území regionu je z 51 % zalesněné a 23 % zaujímá zemědělská půda. V hornatých oblastech převládají chudé, většinou zalesněné půdy, v nížinách se daří pěstování obilí a chovu dobytka. Průmyslovými centry regionu jsou

⁷Statistics Sweden, 2013, http://www.scb.se/default____2154.aspx.

⁸Wikipedia, 2013, http://en.wikipedia.org/wiki/NUTS_of_Sweden.

⁹StatisticsSweden, Population by county, marital status and sex, poslední aktualizace 2012-02-20, http://www.scb.se/default____2154.aspx.

především Göteborg, Trollhättan a Borås. Västra Götaland má silnou tradici v oblasti automobilového a námořního průmyslu, textilního průmyslu, IT průmyslu, chemického, biomedicínského a potravinářského průmyslu a energetického průmyslu. Region je také oblíbenou destinací pro turismus a cestovní ruch¹⁰.

Region Västra Götaland zastupuje Regionální rada složená ze 149 členů volených na čtyřleté období. Regionální rada je zodpovědná za vytvoření nejlepších podmínek pro růst a udržitelný rozvoj průmyslu a obchodu, infrastruktury, zdravotní péče, kultury, cestovního ruchu a životního prostředí. Regionální rada stanovuje Regionální výkonný výbor, který plní funkci regionální vlády a je tak pověřený fyzickou správou aktivit, rozpočtu a investic regionu. Regionální výkonný výbor je sestaven ze šesti komisí s odlišnými kompetencemi. Všechny iniciativy regionu probíhají ve spolupráci se 49 samosprávnými obcemi ležícími na území regionu, se zástupci průmyslu a obchodu, univerzitami a univerzitními fakultami a s místními úřady a organizacemi¹¹.

Region Västra Götaland má stanoveny dvě základní oblasti, za jejichž řízení je zodpovědný, a to Zajištění zdravotní péče a **Regionální rozvoj**. Regionální rozvoj slouží jako nástroj pro dosažení dlouhodobějšího udržitelného rozvoje regionu pro zvýšení růstu a zaměstnanosti, získání větších výnosů do regionu a obcí, a tím také zajištění kvalitní zdravotní a sociální péče. Tyto priority jsou definovány v koncepci **Programu regionálního růstu** (Regional Growth Programme), do kterého spadají čtyři strategická, navzájem propojená schémata, za pomoci kterých se mimo jiné prosazuje inovační politika regionu. Prvním je **Vize Dobrý Život**, druhým, více specifickým schématem, je **Program pro regionální růst Västra Götaland** (Growth Programme Västra Götaland), který obsahuje také Inovační strategii regionu, dále pak třetím schématem jsou **4 Sub-regionální programy** a čtvrtým **Rozpočet pro každou aktivitu**. Region je samosprávnou jednotkou, která se však také snaží následovat a být v souladu s národními strategiemi a Politikou Evropské unie (viz Příloha č. 1 Strategie rozvoje Västra Götaland)¹².

¹⁰Regionfakta, Västra Götaland County – facts and figures, <http://www.regionfakta.com/Vastra-Gotalands-lan/IN-ENGLISH/>.

¹¹Region Västra Götaland, Governance of Region VästraGötaland, <http://www.vgregion.se/en/Vastra-Gotalandsregionen/Home/Governance/>.

¹²Region Västra Götaland, Regionutveckling i Västra Götaland, <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Regionutveckling/>.

2.2 Česká republika

Česká republika (Česko, ČR) je stát centrální Evropy sousedící s Německem, Polskem, Rakouskem a Slovenskem. Česká republika se svou rozlohou 78 864 km² a počtem obyvatel 10 516 125 řadí k malým Evropským státům. Dle politického systému je Česká republika republikou parlamentní postavenou na zastupitelské demokracii. Členem Evropské unie je ČR od roku 2004.

Česká republika je především ze správních důvodů členěna na 14 vyšších územně samosprávných celků, tzv. krajů (NUTS 3), které jsou pro potřeby čerpání z fondů Evropské unie a statistické účely pospojovány do 8 regionů soudržnosti na úrovni NUTS 2: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, **Střední Morava** a Moravskoslezsko¹³.

2.2.1 Region Střední Morava

Region Střední Morava je jedním z osmi uměle vytvořených regionů soudržnosti (NUTS 2) České republiky. Vznikl 1. 1. 2000 spojením Olomouckého a Zlínského kraje. Regiony soudržnosti České republiky byly zřízeny zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, jako územní jednotky pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby poskytování statistických informací Evropské unii. Využívají se ke statistickému monitorování a k analýzám sociální a ekonomické situace v regionech, pro potřeby přípravy, realizace a hodnocení regionální politiky a pro úkoly spojené s čerpáním z tzv. Strukturálních fondů EU¹⁴.

Dle statistických informací z konce roku 2011¹⁵ žije v regionu Střední Morava 1 227 668 obyvatel (12% obyvatel ČR) na rozloze 9 231 km² (Olomoucký kraj 5 267 km², Zlínský kraj 3 963 km²). Region leží v jihovýchodní části České republiky na historickém

¹³ ČSÚ, <http://www.czso.cz/>.

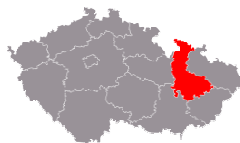
¹⁴ ČSÚ, Vybrané údaje o regionu soudržnosti Střední Morava, 2008, [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/5800220558/\\$File/13-71n208.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/5800220558/$File/13-71n208.pdf).

¹⁵ ČSÚ, Vybrané ukazatele regionu soudržnosti NUTS 2 Střední Morava, 2011, http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/vybrane_ukazatele_regionu_soudrznosti_nuts_2_stredni_morava.

území Moravy a sousedí s regiony Jihovýchod, Severovýchod a Moravskoslezsko. Region má nepříznivé ekonomicko-geografické charakteristiky. Velkou část regionu tvoří hranice s ekonomicky slabšími oblastmi Polska a Slovenska, třetinu území pokrývá Chráněná krajinná oblast¹⁶. Další geografické, historické a hospodářské charakteristiky regionu Střední Morava budou popsány v rámci analýzy jednotlivých částí regionu a to Olomouckého a Zlínského kraje. Sídly regionu jsou Olomouc a Zlín.

Region Střední Morava je řízen Regionální radou, která vznikla na základě novely zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Hlavním úkolem Regionální rady je realizace a administrace Regionálního operačního programu regionu soudržnosti Střední Morava (ROP Střední Morava). Rozhoduje zejména o využití finančních prostředků na jednotlivá opatření a aktivity, odpovídá za efektivní využívání finančních prostředků určených pro ROP Střední Morava, odpovídá za kontrolu hospodaření s těmito prostředky a za realizaci přijatých kontrolních opatření¹⁷.

2.2.1.1 Olomoucký kraj

Olomoucký kraj se s rozlohou 5 266,56 km² a 638 848 obyvateli rozkládá v severozápadní části Moravy. V severní části kraje se nachází pohoří Jeseníků, které tvoří přirozenou hranici mezi Polskem a Českou republikou, ve střední a jižní části regionu převládají úrodné roviny a nížiny kolem řeky Moravy. Díky úrodným půdám v jižní části kraje region vyniká zemědělskou výrobou a na ni navazujícím potravinářským průmyslem. Tradičně se na území Olomouckého kraje rozvíjí také průmysl textilní a oděvní, výroba strojů a zařízení a průmysl optiky a optických zařízení. Region je především díky Jeseníkům oblíbenou turistickou destinací.

V kraji se nachází 20 gymnázií, 81 oborů odborného vzdělání na středních školách, 8 vyšších odborných škol a 1 konzervatoř. Akademické centrum tvoří především Olomouc s Univerzitou Palackého v Olomouci a Moravskou vysokou školou Olomouc. V kraji je také umístěna Vysoká škola logistiky se sídlem v Přerově.

¹⁶ ROP SM, verze 15, <http://www.rr-strednimorava.cz/file/3652/>.

¹⁷ ROP SM, Regionální rada, <http://www.rr-strednimorava.cz/rr>.

Ve statistickém registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2011 zaregistrováno 73 644 podniků. Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se Olomoucký kraj podílel v roce 2011 pouze 4,7 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval jen 76,5 % republikového průměru¹⁸. Podíl inovujících podniků v kraji činí 47 %, z větší části (35,4 %) se jedná o inovace technického směru¹⁹.

2.2.1.2 Zlínský kraj

Zlínský kraj leží na východě republiky, kde jeho východní okraj tvoří hranici se Slovenskem. Svou rozlohou 3 964 km² je čtvrtým nejmenším krajem v republice. Zlínský kraj má 587 693 obyvatel²⁰. Kraj má na svém území úrodné nížinné oblasti i horské oblasti vhodné pouze pro pastevectví. Zlínský kraj je regionem s významnou průmyslovou tradicí. Současný průmyslový potenciál kraje je založen na existenci dříve klíčových podniků v oblasti strojírenství a zpracovatelského průmyslu: gumárenství, plastikářství, obuvnictví, elektrotechnika, chemie, kovodělný průmysl, zpracování dřeva a potravinářství.

Po kraji je rozmístěno 74 středních škol a odborných učilišť nabízejících 198 oborů. V roce 2001 byla zřízena Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která je akademickým a výzkumným centrem kraje. Na území regionu se ovšem nachází také detašovaná pracoviště Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava, Univerzity Palackého v Olomouci, Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze a Univerzity Jana Amose Komenského Praha s.r.o.

V kraji se nachází 75 598 ekonomických subjektů typu podnik. Na tvorbě hrubého domácího produktu v České republice se Zlínský kraj podílel v roce 2011 pouze 4,7 %, v přepočtu na 1 obyvatele dosahoval 84,5 % republikového průměru. Zlínský kraj se také dlouhodobě potýká s vysokou mírou nezaměstnanosti, která v současnosti činí 8,65 %. Podíl inovujících podniků v kraji tvoří 52,7 %. Velká část těchto inovací (43,2 %) jsou inovace netechnické.

¹⁸ ČSÚ, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2012,
http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/711011-12-r_2012-10.

¹⁹ ČSÚ, Inovační aktivita podniků v České republice 2008-2010,
<http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>.

²⁰ ČSÚ, Statistická ročenka Zlínského kraje 2012,
[http://www.zlin.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/\\$File/72101112.pdf](http://www.zlin.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/$File/72101112.pdf).

3. REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE VE SLEDOVANÝCH REGIONECH

3.1 Charakteristika inovací a inovační politiky

Inovace je zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, zboží, postupů, procesů, organizačních změn či marketingových metod nebo služeb do praxe. Metodika statistického šetření inovací, definovaná v mezinárodní příručce „Oslo manuál 2005“²¹, rozlišuje čtyři hlavní typy inovací: produktové inovace, procesní inovace (tzv. technické/technologické inovace), a marketingové inovace a organizační inovace (tzv. netechnické/netechnologické inovace):

1. Produktová inovace – představuje zavedení zboží nebo služeb nových nebo významně zlepšených s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití. To zahrnuje významná zlepšení v technických specifikacích, komponentech a materiálech, software, uživatelské vstřícnosti nebo jiných funkčních charakteristikách. Na rozdíl od inovací procesu jsou přímo prodávané zákazníkům,
2. Procesní inovace – představuje zavedení nové nebo významně zlepšené produkce (výrobních metod) anebo dodavatelských metod. To zahrnuje významné změny ve výrobní technice, zařízení nebo softwaru a distribučních systémech. Patří sem i snížení ohrožení (zátěže) životního prostředí či bezpečnostních rizik,
3. Marketingová inovace – představuje zavedení nové marketingové metody obsahující významné změny v designu produktu nebo balení, umístění produktu, podpoře produktu či ocenění a
4. Organizační inovace – představuje zavedení nové organizační metody v podnikových obchodních praktikách, organizaci pracovního místa nebo externích vztazích s cílem zkvalitnit inovační kapacitu podniku či charakteristiky výkonnosti²².

Inovační výkonnost jednotlivých zemí a regionů je v evropském kontextu hodnocena prostřednictvím souhrnného inovačního indexu (Summary Innovation Index, SII)²³. Ten je

²¹ OECD, Oslo manual,
[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/\\$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf).

²² ČSÚ, Statistické šetření o inovacích: metodický přehled,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/\\$File/960512m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/E4001C6968/$File/960512m.pdf).

²³ Summary Innovation Index, <http://www.proinno-europe.eu/page/summary-innovation-index-0>.

stanovován na základě řady dílčích ukazatelů, od úrovně vzdělání v dané zemi přes výdaje na VaV i informační a komunikační technologie, inovace v podnicích až po počty udělených patentů. Představuje tak jednoduchý nástroj pro porovnání inovační výkonnosti jednotlivých zemí.

Na základě nařízení č.1450/2004 ze dne 13. srpna 2004, kterým se provádí rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady Evropy č. 1608/2003/ES o tvorbě a rozvoji statistiky Společenství v oblasti inovací, je povinností členských zemí EU vytvářet pravidelné šetření o inovačních aktivitách podniků (statistika inovací) za účelem zmapování inovačního prostředí a inovačního potenciálu podniků v rámci EU. Zjištěné údaje slouží potřebám orgánů EU při formování společné unijní politiky podpory inovací a konkurenceschopnosti podniků, ale také jednotlivým členským zemím pro formování národních inovačních strategií a podpory zvyšování konkurenceschopnosti národních podniků v mezinárodní soutěži. Nejnovější dostupná data pocházejí z šetření o inovacích v podnicích v období 2008–2010²⁴.

Statistika inovačních aktivit podniků se zabývá sledováním činností podniků spjatých s jejich inovačními aktivitami. Statistika mapuje oblast inovačních aktivit od rozhodnutí podniků inovovat, informační zdroje, partnery, přes vlastní inovace (druhy inovací) až po ekonomické přínosy vzniklé zavedením inovací. Za inovační podnik je považována organizace, která v uvedeném období buď zavedla produktovou inovaci, či procesní inovaci, nebo měla probíhající nebo přerušené inovační aktivity, anebo zavedla marketingovou nebo organizační inovaci²⁵.

Dalším hodnotným ukazatelem inovačních aktivit se mohou stát patenty a užité vzory, které oproti statistickým ukazatelům měřících vstupy v oblasti vědy, výzkumu a inovací jako jsou finanční prostředky a lidské zdroje, vykazují vlastní produkci nových znalostí, a to ve formě výstupů použitelných v praktických aplikacích. Patentová statistika nepřináší jen informace o výsledcích a úspěšnosti výzkumné, vývojové a inovační činnosti ve vybraných oblastech techniky, ale také o šíření vědeckých znalostí a o ekonomické atraktivitě sledovaného území.

Pro podnik znamenají inovace způsob pro další rozvoj, udržení a zvyšování konkurenceschopnosti v rámci současného globalizovaného trhu. Avšak rostoucí náklady

²⁴ ČSÚ, Inovační aktivity podniků v České republice 2008-2010, <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>.

²⁵ ČSÚ, Statistika inovací: metodika, http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodika_statistika_inovaci.

a rizika spojená se zaváděním inovací způsobují negativní přístup podniků investovat do výzkumu, vývoje a inovací. Z tohoto důvodu se vlády států snaží inovační podnikání integrovat do struktury veřejné podpory a vytvořit tak prostředí charakterizované jasnou politikou a příznivou a transparentní legislativou, která by podniky stimulovala k vyšší inovační aktivitě. Také Evropská unie spatřuje v inovacích nástroj pro zvýšení konkurenceschopnosti a vytváří rámec pro jejich rozvoj²⁶. Většina států tak má v rámci obecné hospodářské politiky formulovanou národní inovační strategii či politiku.

3.2 Inovační prostředí Švédského regionu Västra Götaland

3.2.1 Švédská inovační politika

Podle "Innovation Union Scoreboard" z roku 2013 je Švédsko lídrem EU v oblasti inovací²⁷ (viz Příloha č. 2 Inovační výkonnost členských států EU). Na základě „The European TrendChart on innovation“, benchmarkingového nástroje Evropské unie pro inovace, si Švédsko permanentně drží svou pozici lídra v oblasti VaV a inovací. Státní rozpočtové výdaje a dotace na výzkum a vývoj²⁸ ve Švédsku roku 2011 činily 1,62 % ze všech státních rozpočtových výdajů²⁹. Švédsko celkově do vědy a výzkumu v roce 2010 investovalo 344,480 miliard Kč^{30,31}.

Švédský vládní systém je typický relativně malými ministerstvy, jejichž úkolem je formálně vytvářet politiku, avšak implementací a zvolením formy této politiky jsou pověřeny diferencionalizované agentury. Švédská správa je také z velké části postavena na decentralizaci. Regiony a nižší správní celky jsou autonomními politickými subjekty s jasně vymezenou odpovědností a působností³². Švédský model státní správy má 3 úrovně: národní, **regionální** a lokální. Za doplňující úroveň státní správy se vzrůstající významností je považována politika Evropské unie³³.

²⁶ ČSÚ, Statistika inovací, http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_inovaci.

²⁷ Innovation Union Scoreboard 2013, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.

²⁸ **GBOARD** - Government Budget Appropriation or Outlays for Research and Development.

²⁹ Eurostat, Share of government budget appropriations or outlays on research and development, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tsc00007>.

³⁰ Statistics Sweden, Estimations of R&D in Sweden 2010, http://www.scb.se/Pages/PressRelease____319354.aspx.

³¹ 113,168 miliard SEK, kurz ze dne 2013-04-19.

³² Sweden.se, Swedish government & politics, <http://www.sweden.se/eng/Home/Society/Government-politics/>.

³³ Swedish government offices. Central regional and local government, <http://www.sweden.gov.se/sb/d/2102>.

Švédsko formálně postrádá orgán pro komplexní řízení a koordinaci výzkumné a inovační politiky. Politika výzkumu, vývoje a inovací spadá především do kompetence Ministerstva pro vzdělávání a výzkum a Ministerstva podnikání, energetiky a komunikace, které je doplňujícím orgánem v oblasti inovační politiky. Další jednotlivá ministerstva prosazují výzkumné a inovační aktivity v oborech, za které jsou zodpovědné, skrze komunikaci a spolupráci s Ministerstvem pro vzdělávání a výzkum. Důležitou složku inovačního systému tvoří velké národní agentury spadající převážně pod působnost Ministerstva pro vzdělávání a výzkum, jejichž prostřednictvím je prakticky inovační politika Švédska vykonávána a monitorována. Těmito případy jsou Švédská vládní agentura pro inovační systém VINNOVA (The Swedish governmental agency for innovation system), či Rada pro výzkum (Swedish Research Council) a další odvětvové agentury. Dalšími aktéry v podpoře rozvoje výzkumu a inovací jsou nadace jako Fond pro vzdělávání (Knowledge Foundation) nebo Fond pro strategický výzkum (Foundation for Strategic Research) (viz Příloha č. 3 Struktura vládního švédského výzkumného a inovačního systému). Nedílnou součástí systému pro inovace ve Švédsku je soukromý sektor a jeho výzkumné aktivity³⁴.

Švédsko postupně implementuje závazky z vládního dokumentu Listina výzkumu a vývoje (Research and Innovation Bill) z roku 2008 a přechází na plnění priorit na léta 2013-2016 z dokumentu z října 2012, jehož hlavním cílem je navýšit finanční prostředky přidělované na výzkum a inovace. Hlavním dokumentem udávajícím směr inovační politiky ve Švédsku je však nová Národní inovační strategie Švédska, publikovaná 26. října 2012.

Švédsko investuje do VaV a inovací velké procento prostředků, ale problém je návratnost těchto investic a výkaznost v inovačním a ekonomickém růstu. Proto se snaží změnit Inovační politiku z nabídkové strategie (supply-side) na potřebami řízenou (demand-side), což především znamená důraz na využití vědeckých výsledků a jejich komercializaci, iniciaci projektů mezi akademickou a průmyslovou sférou a vytváření nových projektů a procesů ve zvolených strategických oblastech. Za tímto účelem vydalo Ministerstvo obchodu v roce 2010 strategii pro zlepšení inovativních služeb, jejímž cílem je spolupráce mezi soukromými firmami, veřejným sektorem a ostatními organizacemi pro vytvoření a posílení inovačního prostředí.³⁵

³⁴Erawatch Country report 2011 : Sweden, 2013

http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/generic_files/file_0337.pdf.

³⁵ MELIN, Göran, HAKANSSON, Anders, THORELL, Nicole, Mini Country Report/Sweden under Specific Contract for the Integration of INNO Policy TrendChart with ERAWATCH (2011-2012), 2011, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/countryreports/sweden_en.pdf.

3.2.1.1 Inovační strategie Švédska (The Swedish Innovation Strategy)³⁶

Cílem Inovační strategie Švédska je přispět k vytvoření inovačního prostředí s co nejlepšími možnými podmínkami pro inovace, a to do roku 2020. Vize definovaná ve strategii vidí Švédsko jako kreativní zemi vyznačující se průkopnickými ideami a novým způsobem myšlení a jednání s cílem formovat budoucnost Švédska v rámci globálního společenství. Lidé ze všech částí Švédska mohou a chtějí přispět k tvorbě hodnot pro společnost, ekonomiku a životní prostředí skrze nová a vylepšená řešení.

Strategie považuje za podstatné aktivity vedoucí k prvotřídnímu inovačnímu prostředí: Identifikaci a nápravu oblastí skrývajících překážky pro inovace či odhalení slabých stránek, které má Švédsko v mezinárodním srovnání; Ochranu a rozvoj oblastí, kde Švédsko vyniká, a to i na mezinárodní úrovni; a Zlepšení koordinace mezi politickými skupinami na různých úrovních a v různých sociálních sektorech, aby se dosáhlo větší efektivity a největšího možného vlivu veřejné sféry na obnovu, udržitelný růst a sociální rozvoj Švédska.

Strategie je postavena na třech hlavních principech určujících cíle a priority pro dosažení prvotřídního inovačního prostředí, a to 1. Nejlepší možné podmínky pro inovace, 2. Lidé, podnikání a organizace systematicky pracující s inovacemi a 3. Komplexní implementace strategie. Skrze princip Nejlepší možné podmínky pro inovace se usiluje o to, aby obyvatelé Švédska měli schopnost, ochotu a podmínky přispět k rozvoji inovací, aby výzkum a vysokoškolské vzdělání ve Švédsku mělo kvalitu srovnatelnou s mezinárodním standardem a mnoha způsoby přispívalo k rozvoji inovačního prostředí, a aby infrastruktura a rámcové podmínky byly základem pro vytváření silného inovačního prostředí.

Mezi jednu z priorit prvního principu se řadí **Udržitelná fyzická a digitální komunikace podporující inovace**. Švédsko považuje digitální infrastrukturu a ICT za klíčový nástroj v oblasti inovačních procesů pro spolupráci, rozvoj a sdílení znalostí a pro funkcionalitu trhu a obchodu. Nové softwary a e-slужby se stávají prostředkem diferenciací výrobků, nalézají nové hodnoty a přinášejí tak konkurenční výhodu. Je tedy nutností, aby digitální informace a digitální nástroje byly začleněny do procesu výzkumu a inovací a využity co nejlepším možným způsobem v rámci zelené politiky země. Strategie v této oblasti usiluje o pokračující tendence Švédska být světovým lídrem ve využití možností, které digitalizace nabízí. Za pomocí ICT chce Švédsko dosáhnout růstu země také

³⁶Sweden, Ministry of Enterprise, Energy and Communications. The Swedish Innovation Strategy, 2012, <http://www.government.se/content/1/c6/20/25/58/ace0cef0.pdf>.

v oblastech rozvoje a demokracie, sociálního zabezpečení a zlepšování klimatických podmínek. Užití Internetu a jiných digitálních nástrojů by mělo být snadné a bezpečné a podmínky pro rozvoj nových elektronických služeb v soukromém i veřejném sektoru by měly být rovné a kvalitní. Tomu by měl napomoci také cíl pokračovat v práci směrem k zajištění prvotřídního širokopásmového přenosu na celém území Švédska.

Druhým principem Lidé, podnikání a organizace systematicky pracující s inovacemi se strategie snaží docílit, aby podnikatelé a organizace ve Švédsku měly prvotřídní inovační schopnost, a to zejména pomocí nabízení inovativních řešení na globálním trhu či využití potenciálu v rámci sociálních inovací, které napomáhají v řešení sociálních problémů, aby organizace poskytující veřejné služby a podporu v oblasti inovací byly legálně zabezpečeny a pracovaly efektivně na vysoké úrovni kvality, služeb a dostupnosti, a aby švédské regionální inovační prostředí mělo mezinárodní ráz, a to za přispění využití jedinečných regionálních podmínek, spolupráce různých aktérů a synergie nástrojů na mezinárodní, národní, regionální a lokální bázi.

Třetí princip má zajistit komplexní implementaci strategie cestou rozvoje koordinace mezi jednotlivými politickými agendami a různými politickými úrovněmi, dialogu se všemi aktéry zainteresovanými v inovačním systému, jako jsou průmysl, veřejný sektor, ale i běžní občané, a neustálého učení se z vlastní či zahraniční praxe.

Kromě tradiční podpory výzkumu, vývoje a inovací na národní úrovni (Národní politika výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI)) a nadnárodní úrovni (VaVaI politika EU) nabývá na významu také podpora na regionální úrovni. Regionální systémy VaVaI umožňují lepší využití místního potenciálu a specifických podmínek regionu, které pak přispívají k vytvoření jeho konkurenční výhody³⁷. Působení a spolupráce místních veřejných výzkumných institucí, místních firem a průmyslových klastrů, za přispění podpůrného podnikatelského prostředí a kvalitní infrastruktury, může pozitivně ovlivnit inovační rozvoj regionu a přilákat tak dodavatele, zákazníky a konkurenční podnikatelské subjekty³⁸.

³⁷ OECD. Oslo manual,
[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/\\$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf).

³⁸ OECD. Oslo manual,
[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/\\$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf).

3.2.2 Regionální inovační strategie regionu Västra Götaland

Na Programu regionálního růstu a inovační strategie se podílejí jednotky Sekretariátu regionálního rozvoje regionu Västra Götaland, které spolu úzce spolupracují: Podnikání, obchod a průmysl, Výzkum, vývoj a vzdělávání, Infrastruktura a ICT, Mezinárodní koordinace, Programy a Fondy Evropské unie a Analýza a evaluace, ale také další oddělení regionu Doprava, Kultura, Životní prostředí a Zdravotní péče. Tyto jednotky hrají důležitou a specifickou roli v rozvojových aktivitách regionu. Prvotním úkolem je identifikovat silné a slabé stránky a hnací a spouštěcí mechanismy inovačního systému pro vytvoření logického řetězce, a to za pomoci analýz a konzultací. Region je také strategickou součástí v jednotlivých projektech, snaží se však nebyť činitelem, ale vytvářet nejlepší přístupové podmínky pro externí partnery. Vytváří systém, strategie a programy a usnadňuje aktérům počáteční rozvoj a propagaci. Podstatným úkolem regionu je financování projektů a programů a jejich následná kontrola a hodnocení.

1. Vize Västra Götaland – „Dobrý život“³⁹

V roce 1999, bezprostředně po vzniku regionu, začal Region Västra Götaland společně s čtyřmi místními správami: Göteborg region, Borås, Skaraborg a Fyrbodalen a mnoha dalšími aktéry regionu Västra Götaland formulovat vizi regionu. Tato strategie byla Regionální radou schválena a implementována v dubnu 2005, jako vize „Dobrý život“, která definuje směr udržitelného rozvoje regionu. Tato vize má tři navzájem propojené sekce (viz Příloha č. 4 Vize „a good life“): 1. Tři rámce pro udržitelný vývoj: ekonomika (inovace a infrastruktura), společnost a životní prostředí; 2. Čtyři přístupy: soudržnost regionu, rovnost, integrace a nadnárodnost; a 3. Pět stěžejních oblastí: dynamický a udržitelný obchod a průmysl (rozvoj interakce mezi výzkumnou sférou, obchodem a průmyslem a místními orgány na podporu inovací a klastrů), rozvoj znalostí a schopností, vysoký standard infrastruktury a komunikací (užití širokopásmového připojení a IT vedoucí k větší konkurenceschopnosti regionu), kulturní region a zdraví obyvatel.⁴⁰

Za řízení, implementaci a naplnění cílů, strategií a iniciativ této vize byla pověřena Komise pro regionální rozvoj (Drafting Committee for Regional development), která se skládá ze zástupců regionu Västra Götaland a čtyř místních rad (local councils).

³⁹ Autorský překlad

⁴⁰ Region Västra Götaland. Vision Västra Götaland: A good life, <http://www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/regionutveckling/RUSEN/vision%20eng.pdf>.

Zodpovědnost ale přebírají i další kompetentní zástupci pro danou oblast jako jsou státní správa, zástupci obchodu a průmyslu, zástupci pracovního trhu, univerzit či místní a regionální společnosti.

Naplňování a následování vize je jednou za tři roky interně monitorováno a analyzováno za pomoci indikátorů, ale také hodnoceno nezávislou externí skupinou, která zkoumá strategické okolí regionu a přichází s návrhy na posílení implementace vize.⁴¹

2. Program pro regionální růst Västra Götaland (Growth Programme Västra Götaland)

Program pro regionální růst Västra Götaland je jednou z významných částí implementace Vize Dobrý život. Cílem programu je za pomoci podmínek daných regionem dosáhnout lepší koordinace a spolupráce mezi zainteresovanými subjekty regionu pro vytvoření silného dlouhotrvajícího podnikatelského rozvoje, robustního udržitelného pracovního trhu a vysokého standardu života obyvatel v regionu Västra Götaland. Hlavní snahou regionu je stát se atraktivním a soudržným konkurenceschopným regionem na národní a především mezinárodní úrovni. Zainteresovanými subjekty v rozvoji regionu jsou obce a menší územní jednotky, univerzity, výzkumné instituce, ale také vládní agentury a Programy Evropské unie.

Program pro regionální růst Västra Götaland sestává z komplexního programu pro celý region a ze čtyř sub-regionálních programů celků Fyrbodal, Göteborg region, Sjuhärad a Skaraborg. Komplexní Program regionálního růstu v sobě nese 3 prioritní oblasti, kterými jsou Stimulace inovací, Využití a vývoj lidských zdrojů a vývoj infrastruktury. Stimulace inovací klade důraz na podnikání, firemní inovace, okolím-řízený rozvoj a internacionalizaci⁴². Jedním z důležitých nástrojů pro uskutečnění cílů Programu regionálního růstu je **Strategie výzkumu, vývoje a inovací regionu Västra Götaland**.

⁴¹Västra Götalandsregionen. Vision Västra Götaland, <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/Om-Vastra-Gotalandsregionen/-Vastra-Gotaland/Vision-Vastra-Gotaland/>.

⁴²Västra Götalandsregionen. Tillväxtprogram för Västra Götaland 2008-2013, http://www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/regionutveckling/Tillv%C3%A4xt/Tillvaxtprogram_vg_08.pdf

Strategie výzkumu, vývoje a inovací regionu Västra Götaland 2008-2012

Základním kamenem pro efektivní implementaci VaV a Inovační strategie je pevně ukotvená dynamická regionální vláda, kterou region Västra Götaland buduje již od počátku svého vzniku. Regionální vláda si udržuje flexibilní vedoucí postavení v regionu a iniciuje a řídí veškerou spolupráci mezi podniky, veřejnými orgány, univerzitami a výzkumnými institucemi, vzdělávacím systémem, finančními autoritami, investory a širokou veřejností. Regionální vláda je tak schopná udržet komplexní regionální inovační systém a vyvíjet a implementovat rozsáhlé programy a projekty.⁴³

Strategie výzkumu, vývoje a inovací je zaměřena na tři pilíře: Podnikání, Inovace malých a středních podniků (SMe) a Klastry a výzkum a vývoj. Jak Marcus Nordanstad poznamenal, tyto pilíře nejsou neobvyklé a spousta regionů s nimi pracuje. Ale region Västra Götaland se snaží při využití těchto pilířů jít svou vlastní netradiční cestou (viz Příloha č. 5 Pilíře Inovační strategie regionu Västra Götaland), a to spojit tyto pilíře dohromady, v co největší míře je integrovat, a tak vytvořit tzv. Ekosystém. Snaží se najít cestu, za jakých podmínek a jakým způsobem mohou jednotlivé pilíře, a v nich odlišní aktéři a perspektivy, mezi sebou spolupracovat. Následná identifikace a vytvoření spojitostí mezi odlišnými sektory či pilíři vede k inovacím, synergii a vývoji.

Prvním pilířem je Podnikání a z pohledu regionu jde především o finanční podporu subjektů při průchodu podnikatelským řetězcem: změna postojů --> podpora nápadů --> vytvoření nového stylu podnikání. Společně s obcemi a zainteresovanými subjekty region vytváří systém podnikatelských inkubátorů a další iniciativy ve školách a vědeckých centrech pro zajištění podnikání již v počátku jeho rozvoje.

Druhým pilířem je Inovace malých a středních podniků (SMEs), kde se region snaží vytvořit inovativní okolí pro SMEs v oblastech podpory inovací, vytvořit podnikové a odvětvové sítě, zajistit profesní vzdělání a nalézt zdroje financí v samotných společnostech. Region má pro tento pilíř vytvořený nástroj Dynamický průmysl (Industriell dynamik), který tvoří základní kámen pro podporu inovací (viz popis projektu v podkapitole 3.2.3 Projekty a iniciativy regionu Västra Götaland v oblasti inovací).

⁴³ Region Västra Götaland. Regional policy for a global impact: the RTD & innovation strategy of region Västra Götaland Sweden, 2010, http://www.vgregion.se/Pages/128744/RGV_Regional_Policy_Global_Impact.pdf.

Uvnitř regionu jsou také budovány Sub-regionální průmyslové vývojové společnosti jako například Business Region Göteborg nebo IDC West Sweden, ale také Vědecké parky Innovatum, Lindholmen či Gothia Science park.

Podstatnou komponentou inovativních SMEs je jejich vlastní soběstačnost a financování. Region podporuje tento směr zavedením projektu R&D Card při úzké spolupráci s národní agenturou pro výzkum a vývoj VINNOVA. R&D Card pomáhají zlepšit přenos znalostí mezi firmami a akademickými a výzkumnými institucemi, a tak umožňují SMEs uplatnit se na trhu.

Skrze třetí, nejnovější pilíř Klastry a výzkum a vývoj se region snaží zvýšit mezinárodní konkurenceschopnost a atraktivnost regionu pro investice do výzkumu a vývoje, a to za pomoci strategických výzkumných oblastí regionu, úzké spolupráce mezi průmyslovou, akademickou, výzkumnou a veřejnou sférou, dále pak mezinárodní excelencí v určitém oboru a účastí na Evropských či mezinárodních výzkumných programech. Pro dosažení těchto cílů byl vytvořen výzkumný program, který zahrnuje Výzkumné školy (BIOSUM Mezioborová výzkumná škola v oblasti biomateriálů), Výzkumná centra excelence (odpadní rafinérie), Vývojem a výzkumem řízené klastry (Smart Textil) či demonstrační projekty (INNSide).⁴⁴

VaV a inovační strategie je implementována skrze podpůrnou síť zvanou Regionální Platformy (viz Příloha č. 6 Regionální platformy regionu Västra Götaland), sloužící pro interaktivní výzkum a vývoj a otevřené inovace. Toto uměle vytvořené inovační prostředí je umožněno úzkou efektivní interakcí SMEs, velkých renomovaných firem, univerzit, výzkumných institucí a dalších veřejných aktérů. Tento model je založen na nastavení vhodných přístupových a otevřených podmínek pro firmy, aby se mohly účastnit vývojových a inovačních projektů regionální, národní i mezinárodní úrovně. Regionální platformy prostupují všechny tři pilíře dané strategií: Podnikání pomocí inkubátorů, Inovativní SMEs skrze Sub-regionální průmyslové vývojové společnosti, a Výzkumem řízené klastry pomocí otevřených inovačních arén. Avšak pro dosažení co nejlepšího inovativního prostředí spolu jednotlivé subjekty regionálních platforem spolupracují napříč pilíři.⁴⁵

⁴⁴ NORDANSTAD, Marcus. Regional Development Examples and Good Practices, 2012, prezentace PPT.

⁴⁵ Region Västra Götaland. Regional policy for a global impact: the RTD & innovation strategy of region Västra Götaland Sweden, 2010, http://www.vgregion.se/Pages/128744/RGV_Regional_Policy_Global_Impact.pdf.

Výzvou do budoucna pro region Västra Götaland je především plánování a vytvoření transportní infrastruktury a s tím související IT infrastruktury. Dále pak stálé rozvíjení Regionálních platform a rozšíření spolupráce nejenom s Univerzitami a středními školami, ale také s obcemi a dalšími privátními aktéry regionu. Region se chce také zaměřit na inovace v oblasti zdravotní péče a vytvoření center pro klinické testování a výzkum, ale také na kulturní oblast například v rámci programu “Business Development in Culture“.⁴⁶

Region čerpá finanční prostředky především z vlastních zdrojů (místní daně) ve výši 90%. Zdroje vládní tvoří asi 10% rozpočtu vynaloženého na rozvoj regionu, ale tyto peníze jsou většinou úzce zaměřeny jen na rozvoj SMEs. Region využívá také fondy Evropské unie, a to především Evropský fond regionálního rozvoje ERDF, ale pouze v malé míře, jelikož region Västra Götaland patří mezi nejvyspělejší regiony EU. Všechny projekty a aktivity regionu však probíhají na základě kofinancování. Strategie regionu jsou pružné a umožňují tak také flexibilní přerozdělování zdrojů na jednotlivé aktivity.⁴⁷ V roce 2012 činil rozpočet na implementaci Programu pro regionální růst Västra Götaland 305 mil. SEK z toho 106 mil. SEK pouze na konzultační a podpůrné projekty⁴⁸.

3.2.3 Projekty a iniciativy regionu Västra Götaland v oblasti inovací

Jak už bylo řečeno výše, region Västra Götaland následuje také Programy Evropské unie pro roky 2007-2013, v rámci kterých vytváří projekty na rozvoj inovačního prostředí a informační společnosti. Těmito programy jsou převážně Operační program Regionální program strukturálních fondů pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v západním Švédsku a program Interreg (viz Příloha č. 1 Strategie rozvoje Västra Götaland).

Operační program Regionální program strukturálních fondů pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost v západním Švédsku a jeho Priorita 2 Iniciativy v oblasti spolupráce a inovačního prostředí má za cíl podpořit sítě a klastry a posílit rozvoj inovací. Tento program je kofinancován Evropským fondem regionálního rozvoje (ERDF). Na Prioritu 2 byla pro období 2007-2013 vyčleněna celková částka 63 025 812 Eur, složená ze zdrojů EU (25 210 325 Eur = 40 %) a národních financí (37 815 487 Eur = 60 %)⁴⁹.

⁴⁶ NORDANSTAD, Marcus. Regional Development Examples and Good Practices, 2012, prezentace PPT.

⁴⁷ NORDANSTAD, Marcus. Osobní konzultace 2012-05-18.

⁴⁸ HAMMARSTRÖM, Susanne. Västra Götalandsregionens smarta specialisering, 2012, prezentace PPT.

⁴⁹ Sweden – Operational Programme 2007-13: West Sweden, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-08-198_en.htm?locale=en#PR_metaPressRelease_bottom.

Dalším programem, který region využívá je Interreg. Program Interreg je iniciativa Společenství EU, jejímž cílem je podpořit spolupráci mezi jednotlivými regiony států EU, ať už formou přeshraniční, nadnárodní nebo pouze meziregionální. Program Interreg je také financován Evropským fondem regionálního rozvoje. Region Västra Götaland se zaměřuje především na část programu Interreg týkající se meziregionální spolupráce.

Industriell dynamik⁵⁰

Jedním z projektů uskutečněným v rámci programu Interreg je projekt „Industrial Dynamics Network“ (Industriell dynamik). Projekt spadá pod prioritu Inovace a znalostní ekonomika s datem zahájení v roce 2005 a stále pokračuje. Cílem projektu je za pomoci regionální sítě posílit inovační procesy, rozvoj a růst konkurenceschopnosti v již existujících výrobních či průmyslových podnicích v regionu.

Páteří projektu je síť škol, institucí a technologických center v regionu Västra Götaland poskytujících inovační specialisty. Tito specialisté úzce a opakovaně spolupracují s podniky a pomáhají jim v oblastech analýzy trhu a potřeb, poradenství, řešení problémů, mnohdy i technologických, a v rozjezdu nových projektů a způsobů podnikání. Je třeba pečlivě tyto aktivity hodnotit, udržovat kvalitu a mnohokrát pomoci firmám nalézt odpovědi a řešení na jejich aktuální potřeby a požadavky. Specialisté jsou vybíráni k podnikům na základě jejich oborové příslušnosti, zaměření a expertních technologických znalostí. Jednotliví specialisté zastupují při návštěvách podniků celou expertní síť a vytvářejí tak velmi širokou znalostní databázi, která posléze slouží pro rozvoj dalších firem.

Tento projekt je určen především pro malé a střední podniky (SMEs) s nejvýše 250 zaměstnanci, větší společnosti však nejsou vyloučeny, zejména jde-li o případ, kde SMEs jsou zapojeny do dodavatelského řetězce dané společnosti. Podmínkou je, aby se společnosti zapojené do projektu pohybovaly v rámci většího, než pouze lokálního či regionálního trhu.

Jednotlivé formy spolupráce jsou financovány z vlastních prostředků účastníků se společností. Ty tak jsou nabádány, aby samy využívaly forem veřejně financovaných projektů typu poradenských voucheru Västra Götaland či zdrojů nabízených národními agenturami

⁵⁰Good Practice database Interreg, <http://www.interreg4c.eu/ficheGoodpractices.html?id=553>.

NUTEK (Švédská agentura pro ekonomický a regionální růst) nebo Vinnova, dostupných po splnění patřičných podmínek.

Projekt Industriell dynamik a jeho praxe vedoucí k modernizaci tradiční výroby skrze produktové inovace a internacionalizaci je zařazen do databáze „Good Practice“ iniciativy Interreg. Důkazem o jeho prospěšnosti je hodnocení z roku 2009, kdy 65% participujících SMEs podniků vykazovalo zvýšenou ziskovost, která následně vedla k investicím do technologií a VaV aktivit a přijímání nových pracovníků.

Mind your Own Business⁵¹

Projekt „Mind your Own Business“ je dalším projektem regionu Västra Götaland využívající iniciativy Interreg, za účelem vytvoření interakce mezi poskytovateli znalostí a zkušeností a firmami pro zvýšení inovační úrovně těchto firem. Tento projekt je ve švédském prostředí průlomový a je tak také zařazen do databáze dobré praxe Interreg.

Cílem projektu je snaha o vytvoření tzv. „One stop shop“⁵² pro zahájení podnikání, a to v lokalitě města Göteborg. Tento projekt má za úkol přilákat do Göteborgu nové inovující podnikatele s nápadem, konceptem či vynálezem, a to ve velké míře podniky se zahraničními vlastníky, a vytvořit tak z Göteborgu prosperující centrum s vysokým potenciálem pro investice, s pracovními příležitostmi a rostoucí konkurenceschopností.

Projekt napomáhá snižovat překážky pomocí bezplatného poradenství, které je snadno dostupné, bezpečné, nestranné a poskytující přátelské prostředí. Poradenství spočívá v poskytování rad již před začátkem a během podnikání, v nabídce kurzů o podnikání, v nastavení služeb přesně podle potřeb zákazníků, v konání schůzek ohledně zajištění kvality nebo v tvorbě otevřených aktivit typu soutěží o nejlepší byznys plán či přehlídek a veletrhů. Poradenský team úzce spolupracuje s regionálními aktéry z oblasti průmyslu, lokálních samospráv a veřejné správy, vlastníků práv a vzdělávacích institucí.

⁵¹Good Practice Database Interreg, <http://www.interreg4c.eu/ficheGoodpractices.html?id=556>.

⁵²**One stop shop** - společnost, či lokalita nabízející velké množství služeb na jednom místě pro klienty a zákazníky s cílem zefektivnění a zvýhodnění poskytovaných služeb, <http://www.investopedia.com/terms/o/onestopshop.asp>.

3.3 Inovační prostředí regionu Střední Morava

3.3.1 Česká inovační politika

Dle „Innovation Union Scoreboard“ z roku 2013 se Česká republika stále nachází pod evropským průměrem, a to v kategorii mírných inovátorů (Moderate innovators) se středně rychlým směrem růstu (Moderate growers)⁵³ (viz Příloha č. 2 Inovační výkonnost členských států EU). Dle statistického šetření v období let 2008-2010 se na území ČR nacházelo 10 623 inovujících podniků, což je více než poloviční podíl (51,7%) z celkového počtu podniků v ČR. Z tohoto počtu inovujících podniků se jich 687 zaměřuje na oblast ICT.⁵⁴ Česká republika investuje do výzkumu, vývoje a inovací stále více prostředků, v roce 2011 činily výdaje na VaVaI 70 695 mil. Kč⁵⁵.

V České republice jsou pole působnosti jednotlivých orgánů určeny Kompetenčním zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky⁵⁶. Ústředním orgánem státní správy je Úřad vlády ČR. Kraje jsou dle Zákona č. 129/2000 Sb. o krajích samosprávnou jednotkou s přenesenou působností, kterou se v určitém rozsahu deleguje obsah výkonu státní správy na územní samosprávu, což má za cíl přiblížit státní správu občanům⁵⁷. Státní správa ve velké míře využívá také služeb národních asociací a agentur.

Vláda České republiky považuje podporu výzkumu, vývoje a inovací za podstatný prvek k společenskému rozvoji země a udržení její konkurenční výhody. To se projevuje i v iniciativách státních orgánů a ministerstev, které v rámci svých resortů a rozpočtů vyvíjejí prostředí pro výzkum, vývoj a inovace.

Avšak koncept výzkumu, vývoje a inovací v České republice, jeho správa a rozvoj spadají zejména do kompetencí 3 orgánů, a to Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Rada pro výzkum a vývoj je odborným a poradním orgánem vlády České republiky v této oblasti a hraje hlavní strategickou a koordinační roli v systému pro výzkum a inovace v České republice. MPO je především zodpovědné za průmyslový výzkum a rozvoj inovací

⁵³Innovation Union Scoreboard, 2013, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.

⁵⁴ ČSÚ. Inovační aktivity podniků v České republice, <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>.

⁵⁵ ČSÚ, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=VAV0020PU_KR&&kapitola_id=43.

⁵⁶ Česko. Kompetenční zákon, <http://www.helcom.cz/download/integrace/001kompet2.pdf>.

⁵⁷ Česko. Krajské zřízení, [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajске-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html).

v podnikovém sektoru. Mimo vlastní programy pro průmyslový rozvoj je MPO také prostředníkem pro čerpání ze Strukturálních fondů EU skrze Operační program Podnikání a inovace. MŠMT tvoří centrální administrativní jednotku pro výzkum a vývoj ve veřejné sféře⁵⁸.

Pro zajištění celistvosti systému VaVaI v ČR doplňují orgány státní správy národní instituce na vládní bázi, vzniklé za účelem podpory a rozvoje výzkumu, vývoje a inovací. Mezi takové instituce patří Technologická agentura České republiky a Grantová agentura České republiky. Patří sem však také nevládní organizace typu Asociace inovačního podnikání ČR či Hospodářská komora České republiky, které se nemalou částí podílejí na systému pro výzkum vývoj a inovace.

Inovační politika České republiky je vykonávána a řízena především na národní úrovni. Regionální orgány, jako jsou kraje, nemají zákonnou povinnost zabývat se politikou VaVaI, napomáhají však státní správě tuto politiku aplikovat a implementovat v rámci regionů. Navíc vzrůstá počet regionů, které vytvářejí vlastní aktivity a iniciativy v oblasti VaVaI, zejména formou strategických dokumentů a projektů, pomocí kterých se snaží o vlastní rozvoj.

Česká republika se za pomoci studií a analýz vlastního prostředí snaží zachytit slabiny a příležitosti a určit způsoby a směry, kterými se v inovační politice dále pohybovat a zvýšit tak životní úroveň a konkurenceschopnost země. Současný český národní inovační systém je tedy vystaven zejména na dokumentech Národní inovační strategie, Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020.

Národní inovační strategie (NIS) České republiky 2012-2020⁵⁹

Národní inovační strategie byla vytvořena roku 2011 ve spolupráci MPO a MŠMT, navazuje na Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti a vychází z analýzy inovačního prostředí České republiky zpracované Technologickým centrem Akademie věd ČR.

⁵⁸Erawatch Country Report CR, 2013,

http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/generic_files/file_0302.pdf.

⁵⁹ Národní inovační strategie, 2011, <http://databaze-strategie.cz/cz/MPO/strategie/narodni-inovacni-strategie-ceske-republiky?typ=download>.

NIS vymezila globální cíl jako „posílení významu inovací a využívání špičkových technologií jako zdroje konkurenceschopnosti ČR a zvyšování jejich přínosů pro dlouhodobý hospodářský růst, pro tvorbu kvalitních pracovních míst a pro rozvoj kvality života na území ČR“. Tohoto cíle se snaží dosáhnout prostřednictvím zvýšení počtu a podílu firem, které aktivně usilují o růst svého významu na trzích a zakládají svoji konkurenční výhodu na vlastních inovacích, zlepšování externího prostředí pro inovace, zlepšování podmínek, které ovlivňují způsoby, jimiž firmy zdroje externího prostředí využívají, včetně zvyšování vlastní poptávky firem po inovacích a synergického působení soukromých a veřejných finančních prostředků v souladu s pravidly hospodářské soutěže.

Definované prioritní osy NIS Excelentní výzkum, Rozvoj spolupráce pro transfer znalostí mezi podnikovým a akademickým sektorem, Inovační podnikání a Lidé: hlavní nositelé nových nápadů a iniciátoři změn, vystihují slabé stránky českého inovačního systému a vytyčují cesty pro zlepšení ekonomické i inovační situace v ČR.

Jeden z hlavních problémů inovačního systému ČR určených v NIS je nevyhovující institucionální rámec s jasně definovanými rolami a přiřazenými kompetencemi, který je vůbec zásadní pro vytvoření základního inovačního prostředí. Je především zapotřebí odstranit negativní faktory jako je vysoká míra korupce, špatná vymahatelnost práva či nevhodný rozsah byrokracie, které jsou v České republice silně zakořeněny.

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací (NP VaVaI) České republiky na léta 2009-2015⁶⁰

Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015 je strategickým dokumentem a nástrojem pro realizaci Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací⁶¹. Reformou se má docílit zjednodušení podpory výzkumu a vývoje a inovací, snížení počtu 22 rozpočtových kapitol, z nichž je podporován výzkum a vývoj ČR, zjednodušení administrativy, podpoření excelence ve výzkumu a zajištění využití jejích výsledků pro inovace, podmínění programové podpory výzkumu a vývoje spoluprací veřejného výzkumu s uživateli výsledků výzkumu a vývoje s podílovým financováním z veřejných a soukromých zdrojů, zavedení pružnější organizační struktury veřejného výzkumu, zajištění

⁶⁰Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015, http://www.vyzkum.cz/storage/att/316EDE80438A49F64BF884897F06F6C1/Narodni%20politika%20vyzkumu%20vyvoje%20a%20inovaci%20CR%20na%20leta%202009_2015.pdf.

⁶¹ Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR schválená usnesením vlády ze dne 26. března 2008 č. 287.

odborníků pro výzkum, vývoj a inovace a intenzivního zapojení ČR do mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Základními faktory pro implementaci těchto cílů a předpoklady pro přenos nových znalostí do inovací jsou sjednocení kompetencí a odpovědnosti za oblast VaVaI v ČR, které jsou v současné době rozptýlené na více orgánech státní správy, a zavedení modelu správy národního inovačního systému. Jednotný, stabilní a efektivní systém řízení politiky VaVaI založený na jasném vymezení působností a koordinaci aktivit mezi odpovědnými orgány veřejné správy na národní, mezinárodní a regionální úrovni směřuje k rozvoji znalostní společnosti, zvyšování konkurenceschopnosti a zlepšení kvality života.

Klíčovým prvkem efektivní politiky VaVaI je dle NP VaVaI také monitorování a vyhodnocování dopadů realizovaných opatření a účelnosti uskutečněných aktivit ve vztahu ke stanoveným cílům a následná korekce. V ČR není hodnocení systému VaVaI prováděno systematicky, chybí nezávislá odborná instituce, která by vyhodnocovala dopady politik a veřejné podpory v oblasti VaVaI a na základě analýz připravovala podklady pro modifikaci stávajících či tvorbu nových opatření pro kvalitnější zaměření veřejné podpory VaVaI i pro celkové strategické řízení VaVaI na národní úrovni.

NP VaVaI vidí vysoký potenciál v regionálních aspektech inovačního rozvoje. Pro posílení rozvoje regionálních inovačních systémů je nezbytné klást důraz na vytváření více či méně formálních vazeb formou partnerství subjektů vzdělávací, výzkumné, podnikové a veřejné sféry, definování společné vize regionu mezi regionálními aktéry a alokování zdrojů na inovační rozvoj regionu.

Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti (SMK) České republiky pro období 2012 až 2020⁶²

Vizí Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky je *„Vysoká a dlouhodobě udržitelná životní úroveň občanů České republiky založená na pevných základech, konkurenceschopnosti“*. Cílem SMK je pak úsilí o zařazení České republiky mezi dvacet nejvíce konkurenceschopných ekonomik světa, a to v horizontu do roku 2020.

⁶² Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020, <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>.

Potenciál konkurenceschopnosti subjektů působících na území ČR spočívá v neměnných charakteristikách, jako jsou přírodní vlivy, geografická poloha či hospodářský cyklus, ale zejména v ovlivnitelných podmínkách týkajících se činnosti národní vlády a veřejné správy, makroekonomických ukazatelů, stavu zdravotnictví, trhu práce, vzdělanosti a podnikání a trhu služeb a zboží. SMK se zaměřuje a identifikuje především oblasti, které jsou klíčové pro dosažení určeného cíle a kde Česká republika vykazuje značné nedostatky. Jsou jimi tzv. 3I: Instituce, Infrastruktura, Inovace.

V oblasti inovací je třeba určit klíčové technologické oblasti ČR na základě prognóz a upřednostňovat tyto oblasti v rámci podpory VaVaI, vytvořit institucionální reformu inovačního systému s jasně vymezenými rolemi a silnou centrální autoritou, změnit hodnocení VaV institucí a programy s dopady na financování a tím podpořit excelenci, a optimalizovat a rozvíjet služby podpůrné infrastruktury pro transfer technologií.

Součástí SMK jsou, na rozdíl od jiných strategických dokumentů, konkrétní projekty korespondující s výše definovanými strategickými oblastmi a s vymezenou cestou pro dosažení určených cílů. 43 projektů má jasně stanoveného odpovědného garanta, konkrétní cíle, rámec měřítek pro jejich plnění a očekávaný efekt projektů a harmonogram jednotlivých opatření a implementace s konkrétními termíny a úkoly. Projekty jsou doplněny příklady ze zahraničí ukazující osvědčenou praxi (Best practice), kterou by se ČR mohlo inspirovat.

Ze strategických dokumentů je zřejmé, že Česká republika musí především vytvořit základní prostředí a infrastrukturu pro rozvoj inovačního systému. Nejednoznačný přístup k inovační politice a její roztržitost, špatná alokace zdrojů, nedostatečná zpětná vazba, celková neochota spolupráce a nedůvěra mezi aktéry v systému výzkumu, vývoje a inovaci, zabraňuje České republice zlepšit současný stav v této oblasti.

3.3.2 Regionální inovační strategie regionu Střední Morava

Region Střední Morava a jeho Rada nemají zákonnou povinnost rozvíjet výzkum vývoj a inovace. Jako region soudržnosti ČR však Střední Morava může čerpat finanční prostředky z fondů EU a je tedy důležité, aby kopírovala cíle a směry EU, která podporu inovací prosazuje. Region Střední Morava by tak měl dbát na rozvoj a podporu inovačního potenciálu regionu a stát se iniciátorem v této oblasti.

Podobný princip funguje i v přístupu k podpoře informační společnosti. Informační společnost a rozvoj ICT patří mezi priority Evropské unie. Informační infrastruktura je zásadní pro komunikaci, spolupráci a posílení konkurenceschopnosti regionu. ICT tvoří také jeden ze základních kamenů pro vytvoření inovačního prostředí.

Region Střední Morava své perspektivy a cíle definuje pomocí strategických dokumentů, kterými jsou Programový dokument ROP Střední Morava a Prováděcí dokument ROP Střední Morava. Region a strategie ROP Střední Morava se snaží tvořit cíle a provádět aktivity v závislosti na lokálních podmínkách, regionálních subjektech a jejich strategiích. Hlavní zásahy regionu Střední Morava tedy směřují převážně do oblastí, pro které mají přímé kompetence kraje a obce.

Programový dokument ROP

Programový dokument ROP Střední Morava definuje vizi regionu, která se mimo jiné projevuje ve snaze vyrovnávat se úrovním příjmů a investic v prostředí ČR a posílit kapacitu aplikovaného výzkumu a inovací v oborech s tradicí a vzdělávacím zázemím regionu. Tato vize si klade za cíl zlepšit stav sídel pro život a podnikání, dopravní obslužnost a dostupnost sociální infrastruktury a služeb.

Jedním z cílů ROP Střední Morava je odstranění podfinancování výzkumu a vývoje a podpoření růstu a vzniku inovativních produktivních kapacit a podniků, a to za pomoci zvýšení kvalifikace zaměstnanců, zlepšení úrovně vzdělání a určení potenciálu inovací v regionu. Postup pro dosažení inovačního prostředí spočívá zejména v zachycení výzkumných a vývojových kapacit, jejich podpoře a vytvoření infrastruktury aplikovaného výzkumu či společných pracovišť pro sdílení poznatků a inovací v regionu⁶³.

⁶³ ROP SM, verze 15, <http://www.rr-strednimorava.cz/file/3652/>.

Prováděcí dokument ROP Střední Morava

Prováděcí dokument ROP definuje svůj globální cíl jako „Zvýšení ekonomické vyspělosti, zlepšení konkurenceschopnosti regionu soudržnosti Střední Morava a životní úrovně jeho obyvatel ve svém komplexu“, který rozvíjí ve čtyřech prioritních osách: Doprava, Integrovaný rozvoj a obnova regionu, Cestovní ruch a Technická pomoc.

Zmínky o inovacích je možné nalézt jen v ose pro integrovaný rozvoj a obnovu regionu v oblasti podpory Podpora podnikání. Podpora podnikání má za cíl prostřednictvím regenerace „brownfields“⁶⁴ zlepšit podmínky pro rozvoj malých a středních podniků a zvýšit atraktivitu prostředí⁶⁵.

V rámci prováděcího dokumentu je kladen důraz také na rovné podmínky při poskytování dotací na projekty z ROP Střední Morava. Jedním z podporovaných druhů projektů jsou tzv. Inovační vouchery, finanční nástroj na podporu rozvoje spolupráce podnikatelských subjektů s vědeckovýzkumnými institucemi především formou nákupu služeb dodávaných vědeckovýzkumnými institucemi podnikatelskému subjektu pro zvýšení inovačního potenciálu podnikatelského subjektu.

ROP Střední Morava ve své strategii podporu inovací téměř nezahrnuje. Z programového dokumentu ROP SM tedy vyplývá, jak už bylo uvedeno i výše, že region Střední Morava nechává prostor místním orgánům, a to především krajům, aby se prostřednictvím svých kompetencí, potřeb a strategií zaměřili na oblasti, jako je právě inovační politika. Olomoucký a Zlínský kraj mají tedy své vlastní inovační strategie.

V regionu Střední Morava se nachází 1 223 podniků s inovačními aktivitami, které tvoří 50,1% část ze všech podniků v regionu. Převládají zde netechnické inovace (939) před technickými (821). Pro inovující podniky v regionu je nejdůležitější národní trh (56,1 %), regionální trh považuje za hodnotný jen 19,2 % podniků a zahraniční trh (i státy EU) je významný pro 24,7 % inovujících podniků⁶⁶.

⁶⁴**Brownfields** – nemovitost, která je nedostatečně využívána, vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity, <http://www.czechinvest.org/brownfieldy>.

⁶⁵ Prováděcí dokument ROP SM, verze 1.2, <http://www.r-r-strednimorava.cz/file/1670/>.

⁶⁶ Inovační aktivita podniků v České republice 2008-2010, <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>.

Dle tabulky Patentové přihlášky podané u ÚPV ČR, které mají původce z ČR podle kraje původce a roku podání, bylo na území regionu Střední Morava za rok 2012 evidováno 69 patentových přihlášek (Olomoucký kraj 27, Zlínský kraj 42). Nejvíce patentových přihlášek však bylo zaznamenáno v roce 2009, s 35 v kraji Olomouckém a 50 v kraji Zlínském, poté následuje klesající tendence. Ve Střední Moravě bylo 2012-12-31 na území ČR vykázáno 208 platných patentů (Olomoucký kraj 113, Zlínský kraj 95).

3.3.2.1 Regionální inovační strategie Olomouckého kraje

Olomoucký kraj považuje podporu inovačních procesů za nástroj pro hospodářský rozvoj, růst konkurenceschopnosti místní ekonomiky a pro tvorbu kvalitních pracovních míst v regionu. Cílem podpory je propojení podnikatelské sféry se vzdělávacím sektorem pomocí určení firem s inovačním potenciálem, motivování studentů od útlého věku, vytvoření speciálních programů pro nadané studenty a zabezpečení prostředí pro rozvoj vědy a výzkumu. Pro definování konkrétních cílů a nástrojů se záměrem podpory inovačních procesů nechal Olomoucký kraj zpracovat Regionální inovační strategii Olomouckého kraje (RIS OK) jako regionální platformu pro komunikaci a koordinaci aktivit v oblasti inovací. V roce 2011 bylo ve spolupráci Olomouckého kraje, města Olomouc, vysokoškolských vzdělávacích institucí a dalších regionálních partnerů zřízeno sdružení OK4Inovace, které má za úkol naplňovat tuto strategii⁶⁷.

Členy sdružení OK4Inovace jsou Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, Moravská vysoká škola Olomouc, o.p.s., Vysoká škola logistiky o.p.s., Krajská hospodářská komora Olomouckého kraje, Nadační ústav regionální spolupráce, o.p.s., Agrární komora Olomouckého kraje, Statutární město Přerov a Statutární město Prostějov. V kraji však působí další subjekty, které napomáhají vytvářet a rozvíjet inovační prostředí, jsou jimi: Vědeckotechnický park Univerzity Palackého v Olomouci, Centrum inovací Olomouc, Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů, Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum, BIOMEDREG – Biomedicína pro regionální rozvoj a lidské zdroje, Olomoucký klastr inovací, Klastr MedChemBio, Moravskoslezský dřevařský klastr a Český nanotechnologický klastr⁶⁸.

⁶⁷ Regionální inovační strategie a inovační potenciál Olomouckého kraje, <http://www.kr-olomoucky.cz/regionalni-inovacni-strategie-a-inovacni-potencial-olomouckeho-kraje-cl-1100.html>.

⁶⁸ Ok4inovace, <http://www.ok4inovace.cz/olomoucky-kraj-8.html>.

Dokument Regionální inovační strategie Olomouckého kraje

V srpnu roku 2011 byl vytvořen dokument Regionální inovační strategie Olomouckého kraje (dále jen RIS OLK), který představuje efektivní nástroj k budování inovační infrastruktury potřebné pro tvorbu inovací uvnitř kraje. Je souborem opatření k řešení problémů a potřeb podnikatelské a vědeckovýzkumné sféry v regionu.

Globálním cílem RIS je „*podpora zvyšování konkurenceschopnosti místní ekonomiky a tvorby kvalitních pracovních míst prostřednictvím systematického vytváření příznivých podmínek pro rozvoj inovačního podnikání a excelentního výzkumu v kraji*“, který má být uskutečněn skrze 3 definované prioritní oblasti: Lidské zdroje pro řízení a implementaci procesů inovací, Regionální systém podpory transferu technologií a Služby a podpora pro inovativní firmy v klíčových oborech / hodnotových řetězcích kraje⁶⁹.

3.3.2.2 Regionální inovační strategie Zlínského kraje

Zlínský kraj je jedním z územně-správních celků České republiky, který spatřuje ve VaVaI nástroj pro zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelů, atraktivity Zlínského kraje a pro zlepšení úrovně života obyvatel. Inovační politika Zlínského kraje je založena převážně na spolupráci podpůrných subjektů VaVaI, akademické sféry a podnikatelského sektoru a na jejich společné Regionální inovační strategii.

Zlínský kraj cíleně vytváří inovační prostředí, působí jako koordinátor jednotlivých akcí, svými aktivitami napomáhá vytvářet podmínky a infrastrukturu VaVaI a rozhoduje o směru podpory inovačního podnikání. Vše je zastřešeno strategickými rozvojovými dokumenty Zlínského kraje, a to převážně Regionální inovační strategií Zlínského kraje a Strategií rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020.

Hlavními aktéry působícími v kraji v této oblasti jsou Rada Zlínského kraje, která je hlavním koordinátorem VaVaI a tvůrcem regionální inovační strategie vedoucí k rozvoji regionu, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, která připravuje lidské zdroje a realizuje základní a aplikovaný výzkum a Technologické inovační centrum, které plní funkci zastřešující agentury pro potřeby VaVaI ve Zlínském kraji. Za jejího přispění vznikly a fungují v kraji podpůrné projekty Podnikatelský inkubátor, Vědeckotechnický park, Centrum transferu technologií, ale také klastry (obuvnický, plastikářský a dřevařsko-nábytkářský).

⁶⁹ RIS OK, str. 7, <http://www.inovace-zlinskykraj.cz/>.

V roce 2008 byla Technologickým inovačním centrem a dalšími sedmi pro-inovačními subjekty v regionu založena síť s názvem Inovační infrastruktura Zlínského kraje. Cílem v rámci této regionální sítě je rozvoj spolupráce mezi jednotlivými podnikatelskými inkubátory (PI), vědeckotechnickými parky (VTP) a centry pro transfer technologií v regionu (CTT), generování a realizace nových společných projektů zaměřených na podporu inovačního podnikání, sdílení know-how a transfer nejlepší praxe mezi PI, VTP, CTT a klastry a mezi sítěmi na národní i mezinárodní úrovni, posílení vyjednávací schopnosti, vybudování sítě odborných poradenských služeb v oblasti inovací a naplňování cílů a aktivit definovaných v Regionální inovační strategii Zlínského kraje⁷⁰.

Dokument Regionální inovační strategie (RIS) Zlínského kraje a jeho Akční plán

Dokument Regionální inovační strategie Zlínského kraje je výsledkem projektu s názvem Regionální inovační strategie ve Zlínském kraji pro léta 2008-2013. Vize strategie zdůrazňuje, že *„ve Zlínském kraji existuje potenciál pro rozvoj inovačního prostředí. Tento potenciál bude dále rozvíjen s cílem vytvořit ze Zlínského kraje atraktivní lokalitu pro inovující podniky. Zlínský kraj bude mít vybudované kvalitní inovační, VaV a poradenské zázemí a nastaveny vazby mezi nimi. Na území Zlínského kraje bude vychována kvalitní pracovní síla ve struktuře, která odpovídá požadavkům trhu. Cíleně budou podporovány inovační aktivity a spolupráce mezi vědeckovýzkumným a privátním sektorem. To vše s cílem podpory ekonomického růstu ve Zlínském kraji.“* Cíle vzniklé šetřením mezi podnikatelskou sférou, institucemi VaV, sektorem pro podporu inovačního podnikání a zahraničními partnery obsahují především potřebu vytvoření funkčních vazeb mezi podnikateli, vědeckovýzkumnými institucemi a veřejnou správou a navázání efektivní komunikace mezi jednotlivými aktéry RIS, identifikace nosných oborů regionu a zajištění kvalifikovaných pracovních sil pro tyto obory, dále pak podporování rozvoje klastrů ve vybraných nosných oborech, vybudování sítě zahraničních kontaktů a zapojení se do mezinárodních projektů. Aktivity jsou vyvíjeny skrze prioritní osy Lidské zdroje pro inovace a konkurenceschopnost, Podpůrná infrastruktura pro inovační prostředí ve Zlínském kraji, Podpora inovací firem a Mezuregionální spolupráce a public relations inovací Zlínského kraje⁷¹.

⁷⁰ TIC, <http://www.ticzlin.cz/>.

⁷¹ RIS Zlínského kraje, 2007, <http://www.inovace-zlinskykraj.cz/>.

Akční plán definuje 25 projektů, jejichž implementace je zajištěna Krajským úřadem, Technologickým inovačním centrem a Inovačním centrem Univerzity T. Bati ve Zlíně. Tyto projekty jsou zaměřeny převážně na vzdělávací, školicí programy pro podnikatelskou i univerzitní sféru, rozvoj praxí studentů, zavádění studijních programů podnikatelství, a na podporu rozvoje inovační infrastruktury. Důležité jsou také projekty, které zvyšují informovanost a povědomí o inovacích a o jejich podpoře v kraji (Inovační portál Zlínského kraje, soutěž o nejlepší podnikatelský inovační záměr) a projekty podporující zapojování Zlínského kraje do mezinárodních projektů a rozvoj mezinárodní spolupráce⁷².

3.3.3 Projekty a iniciativy regionu Střední Morava v oblasti inovací

Region Střední Morava jako jeden z regionů soudržnosti České republiky využívá jako nástroj pro realizaci aktivit a projektů především Regionální operační program, který je pro tyto účely vytvořen. Mezi specifické cíle ROP patří také modernizace technické infrastruktury zvyšující přitažlivost regionu pro investice při zohledňování ochrany životního prostředí a zvýšení prosperity regionu vytvářením prostředí pro rozvoj malých a středních podniků včetně prostředí pro inovace a vytváření nových pracovních příležitostí⁷³.

Jednotlivé kraje regionu Střední Morava však mají více možností pro získání dotací na projekty spojené s rozvojem inovačního prostředí. Jsou jimi strukturálních fondy a programy EU pro programové období 2007-2013 či jiné evropské fondy a národní dotační programy České republiky. Jedním z často využívaných operačních programů je Interreg IVC neboli Mezinárodní spolupráce s podtitulem „Regiony Evropy sdílející řešení v inovacích a životním prostředí“⁷⁴.

⁷² Akční plán, 2008, <http://www.inovace-zlinskykraj.cz/>.

⁷³ BusinessInfo.cz, ROP, <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/zdroje-financovani-z-eu/regionalni-operacni-programy-rop.html>.

⁷⁴ Olomoucký kraj. Projekty Olomouckého kraje, <http://www.kr-olomoucky.cz/projekty-olomouckeho-kraje-cl-14.html>.

Inovační vouchery

V rámci Regionálního operačního programu Střední Morava byly schváleny jen 3 projekty na podporu inovací, a to již zmiňované Inovační vouchery. Pod hlavičkou Olomouckého kraje byl vytvořen projekt Inovační vouchery v Olomouckém kraji a pod hlavičkou Zlínského kraje, Inovační vouchery ve Zlínském kraji a jejich II. etapa. Tyto projekty byly kofinancovány fondem ERDF a kraji⁷⁵.

Inovační voucher je tedy finanční nástroj podporující spolupráci podnikatelských subjektů s vědeckovýzkumnými institucemi či vybranými vysokými školami. Touto spoluprací se rozumí nákup specifických služeb dodávaných konkrétní vysokou školou podnikatelskému subjektu, které napomáhají zvyšovat inovační potenciál tohoto podnikatele. Žádat o Inovační voucher Zlínského kraje může podnikatelský subjekt, který směřuje k vytvoření nového či inovovaného produktu, který mu pomůže posílit konkurenceschopnost na stávajících trzích či získat nové trhy.

V Olomouckém kraji bylo roku 2013 rozhodnuto o udělení Inovačních voucherů 44 úspěšným žadatelům⁷⁶. V kraji Zlínském, v první etapě projektu Inovační vouchery, bylo schváleno, realizováno a proplaceno 29 úspěšných případů spolupráce⁷⁷.

PIKe

Jedním z projektů vytvořených prostřednictvím programu **Interreg IVC**, na kterém se podílel také Olomoucký kraj, je projekt PIKe. Tento projekt je ukázkou úzkého spojení mezi inovacemi a informační společností. Cílem projektu je zlepšit inovační a znalostní ekonomiku na regionální či místní úrovni skrze výměnu, sdílení a přenos dobrých praktik z oblasti e-Governmentu a bezdrátového širokopásmového připojení a následnou integraci těchto dobrých praktik do politik participujících regionů⁷⁸.

⁷⁵ ROP Střední Morava. Schválené projekty, <http://www.rr-strednimorava.cz/file/4044>.

⁷⁶ Olomoucký kraj. Inovační vouchery, <http://www.kr-olomoucky.cz/inovacni-vouchery-cl-1090.html>.

⁷⁷ Inovační vouchery Zlínského kraje, <http://www.objevtesmer.cz/clanky/kategorie/2-inovacni-vouchery>.

⁷⁸ PIKe, <http://www.pike-project.eu/>.

4. RELEVANTNÍ ASPEKTY ROZVOJE INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI V OBOU REGIONECH

4.1 Charakteristika informační společnosti

Informační společnost (IS) a její rozvoj jsou v dnešní době velmi aktuálními pojmy. Obecně se za "informační" považuje taková společnost, která má za samozřejmé efektivní využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) společně s všeobecným pochopením důležitosti informací⁷⁹. Dle České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) je informační společnost „společnost založená na integraci informačních a komunikačních technologií do všech oblastí společenského života v takové míře, že zásadně mění společenské vztahy a proces“⁸⁰.

Globálně je informační společnost vnímána jako významný faktor zlepšení kvality života a růstu konkurenceschopnosti. Důkazem jsou významné mezinárodní organizace, jako jsou Evropská unie či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD⁸¹), které považují rozvoj informační společnosti za jeden z klíčových faktorů pro růst ekonomiky a životní úroveň, vkládají ji tak do svých strategických politik a nabízejí nástroje a metodiky pro tvorbu statistik a analýz v oblasti ICT. Pravidelná statistická data a měření rozvoje informační společnosti tak neukazují jen pouhý stav ICT v daném regionu, ale poukazují na potenciál regionů k dosažení ekonomické a sociální udržitelnosti či prosperity.

Digital Agenda
1010111011100001002010-2020
for Europe

Evropská unie v rámci své hospodářské strategie pro inteligentní a udržitelný růst a podporující začlenění Evropa 2020 pro roky 2010-2020 definuje 7 stěžejních iniciativ, které jsou hnacími motory pro vytvoření podmínek pro růst a zaměstnanost. Jednou z těchto iniciativ je Digitální agenda mající za úkol pomoci obyvatelům a podnikům vytěžit co nejvíce z informačních a komunikačních technologií. Digitální agenda nastavuje 13 cílů, kterých chce do roku 2020 dosáhnout. Ty se týkají především pokrytí širokopásmovým internetem, zvýšení využití e-Commerce a e-business obyvateli i samotnými obchodníky a podniky, mezinárodního sjednocení tarifů za užití internetových služeb, zvýšení pravidelného užívání

⁷⁹ PEKÁREK, A., Současná informační politika ČR v oblasti veřejné správy, s. 17.

⁸⁰ KRIŠTOFIČOVÁ, 1999, <http://sigma.nkp.cz/F/>.

⁸¹ Organisation for Economic Co-operation and Development

internetu a to i znevýhodněnými obyvateli, zlepšení informační gramotnosti a schopností, rozvoje e-Governmentu, zavádění internetových služeb a zvyšování investic do výzkumu a vývoje ICT. Právě tyto cíle jsou zároveň indikátory měřící pokrok členských zemí, kterého v této oblasti doposud dosáhly⁸² (viz Příloha č. 7 Procenta dosažených cílů ČR a Švédska definovaných v Digitální agendě).

Ustálený standard statistiky informační společnosti, vytvořený pod hlavičkou OECD a později adaptován také Evropskou Unií a tedy Eurostatem i národními statistickými úřady, rozděluje ukazatele na dva okruhy, a to Využívání informačních technologií a e-Commerce v podnicích a Využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci⁸³.

Informační a komunikační technologie mají v podnikatelském sektoru nezastupitelnou roli. V současné době téměř všechny podniky používají počítač a mají připojení k internetu. Každým rokem dochází, díky ICT, k dalšímu vylepšování komunikace a možností šíření informací jak mezi podniky a ostatními společnostmi, tak i v rámci podniku samotného. Tyto technologie také umožnily zcela nový způsob provádění jednotlivých podnikových procesů. ICT a jejich použití nabízí významné pracovní příležitosti, stimuluje růst, podněcuje podniky k investicím do inovací a může tak přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti.

Statistické šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci nabývá na významu především v souvislosti s pojmem „digital divide“⁸⁴, novým druhem sociálních rozdílů mezi těmi, kteří k novým technologiím mají přístup a umí je ovládat, a těmi, kteří s novými technologiemi zacházet neumějí nebo nemohou. Tyto digitální rozdíly mohou prohloubit ty dosavadní, založené na příjmu, vzdělání, pohlaví a věku, a zamezit tak vzrůstu životní úrovně⁸⁵.

Zásadním statistickým faktorem je ale také informační infrastruktura (telekomunikační, internetová), která tvoří základní stavební prvek většiny informačních technologií a informační společnosti jako celku.

⁸² Digital agenda, <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agenda-europe>.

⁸³ OECD Guide to Measuring the Information Society 2011, <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/free/9311021e.pdf>.

⁸⁴ **Digital divide** - digitální propast.

⁸⁵ ČSÚ, Informační technologie, http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_pm.

4.2 Stav informační společnosti v regionu Västra Götaland

Region Västra Götaland vnímá užití ICT jako nástroj pro dosažení konkurenceschopnosti, demokracie a rozvoj zdrojů. Stanoveným úkolem regionu Västra Götaland je poskytnout všem domácnostem a společnostem v regionu širokopásmové připojení, a to za finanční podpory státu, regionu, samosprávných celků regionu, ale i komerčních aktérů. Užití ICT pomáhá překonávat limity a vzdálenosti a umožňuje tak všem obyvatelům regionu rovný, rychlý a bezpečný přístup k informacím.

Dlouhodobým strategickým cílem regionu je tedy vytvořit informační infrastrukturu, která poskytne všem obyvatelům v regionu vysokorychlostní připojení k Internetu. Problém ve vybudování infrastruktury se týká především odlehklých a zemědělských oblastí, které mají slabý komerční potenciál a nejsou tak cílem investic pro rozvoj. Z těchto důvodů region v roce 2010 vytvořil Strategii pro informační infrastrukturu. V rámci strategie je postupně budována robustní širokopásmová síť propojující důležitá místa regionu, která je neustále rozšiřována, aby dosáhla do co nejvíce domácností a naplnila rostoucí potřeby populace.

Strategie je implementována skrze Pracovní skupinu rozvoje širokopásmové a informační infrastruktury, která je složená ze zástupců 4 územně správních jednotek a regionu Västra Götaland. Skupina pomáhá obcím rozšiřovat informace a rady v oblasti ICT a spolupracuje s komerčními aktéry, aby věděla o současných trendech na trhu ICT. O naplňování strategie v západní části regionu se stará asociace Great (Göteborg Region Easy Access Technology)

Kromě této strategie se region opírá o národní Strategii pro širokopásmové připojení ve Švédsku z roku 2009, která má za úkol do roku 2020 připojit 90% domácností k vysokorychlostnímu Internetu s rychlostí 100 megabitů za sekundu⁸⁶. Dále se region aktivně podílí na implementaci národní strategie Digitální agenda Švédska z roku 2011, která se snaží udržet vysokou úroveň informační společnosti ve Švédsku, a to za pomoci priorit Snadné a bezpečné užití ICT, ICT služby vytvářející výhody, Potřeba infrastruktury a Role ICT v sociálním rozvoji⁸⁷.

⁸⁶Västra Götalandsregionen, <http://www.vgregion.se/sv/Vastra-Gotalandsregionen/startside/>.

⁸⁷ ICT for Everyone – A Digital Agenda for Sweden, 2011, <http://www.regeringen.se/content/1/c6/18/18/01/509f1b0c.pdf>.

Statistická data o stavu informační společnosti regionu Västra Götaland lze odvodit z ukazatelů Regionální statistiky informační společnosti Eurostatu pro region NUTS 2 Västsverige⁸⁸ pro rok 2011. V tomto roce mělo 90 % domácností přístup k Internetu z domova. Relativně jen 92 % procent z těchto domácností mělo přístup k širokopásmovému připojení k Internetu ve srovnání se Švédským průměrem, který činí 94 %.

Stejně tak relativně nízkou hodnotu 88 % vykazuje region Västsverige ve statistice Procenta jednotlivců pravidelně užívajících Internet v porovnání s ostatními Švédskými regiony, kde je průměr více než 90 %. V regionu Västsverige žije také méně než 4 % jednotlivců ve věku 16-74 let, kteří nikdy nepoužili počítač. Vysoké procento (68 %) ukazuje také statistika Jednotlivců, kteří nakupují zboží či služby přes Internet pro osobní potřebu. Opět se tento údaj pohybuje pod průměrnou hodnotou Švédska a jeho regionů (70 %)

Celkově se dá říci, že i když se úroveň informační společnosti v regionu Västsverige a tudíž i v regionu Västra Götaland pohybuje pod průměrem Švédska, v žebříčku členských států EU v této oblasti však stále patří mezi lídry.

4.2.1 Projekty a iniciativy na rozvoj informační společnosti v regionu Västra Götaland

Jak už bylo řečeno výše, hlavní iniciativou regionu Västra Götaland je vytvoření informační infrastruktury s dostupným vysokorychlostním Internetem, a to pro všechny sektory, veřejný, podnikatelský, akademický i pro běžné obyvatelstvo. Tímto směrem jsou zaměřeny i aktivity a projekty regionu v této oblasti.

The Better Concept

Jedním z projektů, kofinancovaným fondy Evropské unie, postavených na informační infrastruktuře, a to formou netechnického charakteru, formou spolupráce a sdílení a přenosu informací pro rozvoj, je projekt „The Better Concept“, dálkové vzdělávací kurzy pro zaměstnance malých a středních podniků⁸⁹. Tento projekt vznikl již roku 2003, ale koncept

⁸⁸Eurostat, Information Society Statistics, Regional Information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables.

⁸⁹Inforegio: EU Regional policy. The Better Concept, http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/practices/details.cfm?pay=SE&the=56&sto=1475®ion=345&lan=7&obj=ALL&per=ALL&defL=EN.

kurzů stále úspěšně pokračuje⁹⁰. Tři vysoké školy v regionu Västra Götaland v čele s Univerzitou v Borås vytvářejí a organizují kurzy zaměřené na logistiku, ekonomiku, management, řízení výroby a automatizaci pro zaměstnance malých a středních podniků. Hlavním cílem tohoto projektu je posílit a utvrdit vztahy, důvěru a spolupráci mezi akademickou sférou a malými a středními podniky v regionu a samozřejmě zvýšit kvalitu a konkurenceschopnost těchto SMEs.

V rámci plnění priorit Digitální agentury Švédska, kde je kladen důraz na roli ICT v sociálním rozvoji, se však region Västra Götaland zaměřuje také na vytvoření rovných podmínek pro všechny obyvatele při dostupnosti informací, zlepšení elektronických služeb a zefektivnění funkce veřejné zprávy. Jedním z projektů zaměřujícím se právě na tuto oblast, realizovaným v rámci programu Interreg, je projekt Přechod na Open Office a přijetí formátů ODF a PDF jako standardní formáty dokumentů⁹¹.

Migration to Open Office and adoption of ODF and PDF as standard dokument formats

Projekt Přechod na Open Office a přijetí formátů ODF⁹² a PDF⁹³ jako standardní formáty dokumentů pro chod místních samospráv, který byl roku 2009 iniciován obcí Alingsås a školami na tomto území, má za cíl zisk nezávislosti vůči dodavatelům, jako je například Microsoft, snížení pořizovacích nákladů a zajištění snadné komunikace a přístupnosti dat. Alingsås vyzval další obce v regionu, aby otevřely své systémy pro otevřené standardy a softwary s otevřeným zdrojem⁹⁴. V současné době existuje organizace KIVOS sdružující 15 zapojených obcí z regionu Västra Götaland a tvořící síť subjektů pracujících a spolupracujících na bázi Open Office⁹⁵.

⁹⁰Bättrekonceptet, <http://www.hb.se/Ingenjorshogskolan/Samverkan/Battre/>.

⁹¹ Autorský překlad: Migration to Open Office and adoption of ODF and PDF as standard dokument formats.

⁹²**Open Document Format** - otevřený souborový formát určený pro ukládání a výměnu dokumentů vytvořených kancelářskými aplikacemi, vytvořený sdružením OASIS, <http://cs.wikipedia.org/wiki/OpenDocument>.

⁹³**Portable Document Format** - přenosný formát dokumentů

⁹⁴Good practices database, <http://www.interreg4c.eu/ficheGoodpractices.html?id=642>.

⁹⁵ KIVOS, <http://www.kivos.se/>.

4.3 Stav informační společnosti v regionu Střední Morava

Podpora a rozvoj informační společnosti nepatří mezi priority ROP SM. Region deleguje kraje, aby se prostřednictvím svých kompetencí a potřeb zaměřily na oblasti, jako je právě rozvoj ICT a vytvářely své vlastní informační iniciativy.

ROP SM ve svém programovém dokumentu zmiňuje pouze zlepšení vybavenosti a zvýšení informační gramotnosti, a to zejména v souvislosti se základním vzděláváním a zavedením internetu do méně rozvinutých oblastí. V prováděcím dokumentu je pak rozvoj ICT označován jako navazující infrastruktura a doplňkové služby, které napomohou rozvoji regionu Střední Morava zřízením jednotného informačního systému a rozšířením služeb cestovního ruchu, zaváděním informačních systémů a ICT do veřejné dopravy, pořízením a modernizací ICT vybavení pro vzdělávání, sociální služby a zdravotní péči a investicí do ICT pro potřeby kontroly a monitorování řídicího orgánu.

Důkazem neurčitého postoje regionu směrem k důležitosti ICT jsou nepříznivá statistická data Eurostatu z oblasti informační společnosti⁹⁶, které region Střední Morava vykazuje, a to i v rámci národního srovnání.

Střední Morava vykazovala v roce 2011 nejnižší procento (60 %) ze všech regionů NUTS 2 ČR v ukazateli Domácnosti, které mají přístup k Internetu. Střední Morava je s hodnotou 57 % podprůměrná také v ukazateli Domácnosti s přístupem k širokopásmovému připojení. Tyto údaje jsou velkou měrou způsobeny příhraniční polohou regionu a s tím související stále nedostatečně vytvořenou informační infrastrukturou. Avšak pozitivním údajem je, že 95 % domácností připojených k Internetu má přístup k Internetu vysokorychlostnímu.

Na spodu žebříčku ve srovnání s českými regiony se Střední Morava s 56 % nachází také v charakteristice Jednotlivci, kteří pravidelně používají Internet. Navíc naopak dominuje v negativní charakteristice Jednotlivci, kteří nikdy nepoužili počítač, a to v řádu 28 % populace regionu.

Ukazatel Jednotlivci, kteří si objednali zboží, nebo služby přes internet pro soukromé účely v posledním roce dosahuje v regionu Střední Morava hodnoty 28 %.

⁹⁶Eurostat, Information Society, Regional Information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables.

4.3.1 Informační společnost v Olomouckém kraji

Olomoucký kraj vidí v ICT prostředek k dosažení cílů a k zajištění úkolů jiných oblastí. ICT a jejich navazující infrastruktura slouží ke snadnému přístupu k informacím, k přiblížení veřejné správy občanům, k prezentaci Olomouckého kraje a má přínos nejen informační či politický, ale i ekonomický. Olomoucký kraj má ambice nezaostávat, podílet se na plnění cílů s využitím informačních technologií v rámci České republiky a čerpat ze zkušeností partnerů v Evropské unii i ve světě⁹⁷.

Pro účely podpory iniciativ v této oblasti byl roku 2008 vytvořen strategický dokument **Rozvoj informační společnosti Olomouckého kraje**⁹⁸, který tvoří rámec hlavních záměrů a postupů k dosažení rozvoje informační společnosti realizovaných ze strany Olomouckého kraje jako subjektu veřejné správy. Cíleně se kraj zaměřuje na aktivity spojené s umožněním všem občanům, institucím a podnikům stát se aktivními účastníky informační společnosti, se zvýšením konkurenceschopnosti regionu pomocí nástrojů a metod informační společnosti, s informační a technologickou podporou veřejné správy, e-Governmentem, zefektivněním výkonu veřejné správy a zvyšováním informační gramotnosti tak, aby bylo dosaženo dostupných a bezpečných komunikačních služeb, informační vzdělanosti, moderních veřejných služeb on-line a dynamického prostředí pro elektronické podnikání.

Významným krokem směrem k definovaným cílům bylo vytvoření projektu Technologického centra pro rozvoj služeb e-Governmentu v Olomouckém kraji, které zabezpečuje, že jsou všechna klíčová data regionu a služby k dispozici z jednoho integrovaného zdroje. Jde především o služby typu spisové služby, datových skladů, digitálních map veřejné správy a nástrojů Business Intelligence. Tím, že Olomoucký kraj vytváří prostřednictvím informačních technologií nové nástroje, vytváří zároveň zdravé podnikatelské prostředí a poskytuje místním firmám výhodu před podniky cizími, což v důsledku znamená větší tok finančních prostředků do Olomouckého kraje. Pomoc firmám při zvyšování konkurenceschopnosti díky komunikaci s veřejnou správou online, poskytuje firmám možnosti zjednodušovat řídicí procesy, omezovat byrokracii, dodržovat normy a zákony a rychleji zahájit podnikání.

⁹⁷ Olomoucký kraj, <http://www.kr-olomoucky.cz/>.

⁹⁸ Rozvoj informační společnosti Olomouckého kraje, <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/88/rozvoj-informacni-spolecnost-iok-v1-2-1.pdf>.

Současný stav informační společnosti v Olomouckém kraji je patrný ze statistických údajů z roku 2011 Krajské správy ČSÚ v Olomouckém kraji⁹⁹. Ten však zpracovává především statistická data zaměřená na informační infrastrukturu a využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci. Roku 2011 bylo v kraji 54,5 % domácností vybavených vysokorychlostním připojením k Internetu, 60,6 % jednotlivců, kteří užívají internet a 27,3 % jednotlivců nakupujících přes Internet.

Pozitivní čísla vykazují charakteristiky týkající se internetizace veřejné správy. V roce 2011 mělo 98,7 % obcí Olomouckého kraje vlastní webové stránky. Tyto obce poskytují na svých webových stránkách v 94 % informace o životních situacích, v 48,6 % formuláře ke stažení, ale už jen v 16,7 % formulář k on-line vyplnění a pouze v 11,7 % umožňují úplné elektronické podání. 87,2 % obcí nabízelo přístup k informačním technologiím v obecních úřadech.

Informace týkající se procenta podniků využívajících ICT nejsou dostupné. Charakteristiky dotýkající se podnikatelského sektoru monitorují např. odborníky v oblasti informačních technologií působících v kraji, kterých je stabilně okolo 5 000 a charakteristika vývoz počítačových služeb, jejíž hodnota má výrazně stoupající meziroční tendenci. Zatímco roku 2010 činil vývoz počítačových služeb v kraji 28 mil. Kč, v roce 2011 stoupl na 95 mil. Kč.

4.3.2 Informační společnost ve Zlínském kraji

Zlínský kraj si uvědomuje významnost rozvoje informační společnosti a využitelnost ICT především v oblastech kvality řízení a komunikace. Z tohoto důvodu byla již roku 2006 zpracována Informační strategie Zlínského kraje, která definovala směřování dalšího rozvoje informačních služeb kraje a krajského úřadu. Informační strategie je realizována formou programu, který probíhá v letech 2007 – 2013. Strategie má za cíl zvýšit dostupnost a kvalitu informací, zvýšit efektivitu řízení a správy, úsporu kapacit, podporu vzdělávání a podporu rozhodovacích procesů. Zásadním faktorem při naplňování strategie bylo vytvoření

⁹⁹ ČSÚ, Statistická ročenka Olomouckého kraje 2012,
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB956/\\$File/71101112b.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB956/$File/71101112b.pdf).

informačního managementu zodpovědného za řízení rozvoje informační společnosti v kraji a postupná realizace a koordinace projektů vedoucích k naplnění stanovených cílů¹⁰⁰.

Další iniciativou je projekt Komunikační infrastruktura Zlínského kraje. Komunikační infrastruktura Zlínského kraje je zaměřena především na využití informačních a telekomunikačních technologií s cílem vybudovat rychlé, robustní a bezpečné celokrajské datové sítě. Vybudování kvalitní komunikační infrastruktury a její využití dokáže zefektivnit samosprávu a pozitivně ovlivnit konkurenceschopnost regionu v oblastech jako jsou zdravotnictví, krizové řízení, doprava, vzdělávání, e-Government, podnikatelské prostředí a služby, kultura a cestovní ruch. Cílem tohoto projektu je vytvořit kritickou infrastrukturu pro Integrovaný záchranný systém, umožnit efektivní sdílení a poskytování služeb e-Governmentu, centralizovat služby, umožnit využití privátních služeb, které jsou poskytovány komerčními poskytovateli služeb v IT a získat nezávislost kraje v této strategické oblasti¹⁰¹.

Stav informační společnosti dle statistik Krajské správy ČSÚ ve Zlínském kraji¹⁰² ale nedosahuje úrovně snah a aktivit kraje vkládaných do této oblasti. V roce 2011 bylo ve Zlínském kraji naměřeno 56,6 % domácnosti vybavených vysokorychlostním připojením k internetu, 65,2 % jednotlivců v populaci užívajících internet a 28,1 % jednotlivců nakupujících přes Internet.

99,7 % obecních úřadů ve Zlínském kraji má své webové stránky. Webové stránky obcí obsahují v 94,4 % informace o životních situacích, v 50,7 % formuláře ke stažení, ale už jen v 16,3 % formulář k on-line vyplnění a jen 12,5 % procent umožňují úplné elektronické podání. 89,4 % obcí poskytovalo přístup k informačním technologiím v prostorách úřadu.

V kraji v roce 2011 působilo kolem 3900 odborníků v oblasti informačních technologií, což je pokles oproti předcházejícím letům. Výrazně klesající tendence má charakteristika Vývoz počítačových služeb, která oproti roku 2009, kdy hodnota tohoto ukazatele činila 116 mil. Kč, naměřila roku 2011 jen 42 mil. Kč.

¹⁰⁰ STESKA, MELICHAR. *Informační strategie Zlínského kraje a první etapa její realizace*, 2007, prezentace PPT.

¹⁰¹ Zlínský kraj, <http://www.kr-zlinsky.cz/-informacni-vyrozumivaci-a-varovaci-system-zlinskeho-kraje-integrovaný-projekt-cl-1392.html>.

¹⁰² ČSÚ, Statistická ročenka Zlínského kraje, [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/\\$File/72101112.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/$File/72101112.pdf).

4.3.3 Projekty a iniciativy na rozvoj informační společnosti v regionu Střední Morava

Region Střední Morava se podílí na realizaci projektů na rozvoj Informační společnosti v regionu. Jak už bylo popsáno výše v rozbořech programových dokumentů **ROP SM**, tyto projekty se týkají především jen zavádění Internetu do škol a informatizace cestovního ruchu¹⁰³.

Projekty na podporu rozvoje informační společnosti vznikají také v rámci jiných operačních programů Evropské unie. V Operačním programu Podnikání a inovace lze nalézt množství projektů na rozvoj firem za pomoci implementací informačních systémů. Integrovaný operační program uvolňuje prostředky na zavádění ICT ve veřejné správě a navýšení kvality a dostupnosti služeb veřejné správy pomocí ICT.

Digital Cities

Další možností, kterou některé subjekty v regionu Střední Morava využily, je program Interreg, který je také spolufinancován fondem ERDF. V rámci tématu Informační společnost a priority Inovace a znalostní ekonomika byl vytvořen například tříletý projekt (2008-2011) „DIGITAL CITIES: A network for rapid and sustainable ICT regional adoption“¹⁰⁴, jehož partnerem je také město Jeseník ležící v regionu Střední Morava. Záměrem tohoto projektu je naučit místní orgány, ležící v geograficky izolovaných oblastech a oblastech sociálního vyloučení, těžit z prostředků ICT a plně je využívat a tím se vyvarovat důsledkům s tím spojených, jako jsou nízká úroveň konkurenceschopnosti místních podniků, obtíže při získávání a udržení nových obchodních investic či nedostatek znalostí a nepochopení potřeb občanů, a to převážně v oblastech s potenciálem pro migraci obyvatel. Hlavní složkou projektu je tzv. „DC Model“, znalostní databáze nabízející případové studie, doporučující rámce, strategie, politiky a další nástroje umožňující rychlou a udržitelnou adaptaci ICT. Hlavní cíl projektu je tedy vývoj a evaluace DC modelu a vytvoření otevřené sítě pro sdílení znalostí, výměnu nejlepších praktik a rozvoje efektivního spolupůsobení mezi lokálními orgány¹⁰⁵.

¹⁰³ ROP Střední Morava, Seznam příjemců, <http://www.rr-strednimorava.cz/file/4039>.

¹⁰⁴ Digital Cities, <http://www.digital-cities.eu/>.

¹⁰⁵ Interreg, DC, <http://www.interreg4c.eu/showProject.html?ID=119944>.

5. ZJIŠTĚNÉ VÝSLEDKY POROVNÁNÍ OBOU REGIONŮ A NÁVRHY PŘENOSITELNÝCH „BEST PRACTICES“

5.1 Komparace sledovaných regionů

Za pomoci nalezených statistických ukazatelů a dat, ale také pomocí poznatků získaných analýzou strategických dokumentů a plánů, a prostředí sledovaných regionů, jsou v následujících podkapitolách popsány výsledky porovnání. Porovnávané statistické ukazatele jsou vybrány na základě souvislostí a vazeb na problematiku inovací a informační společnosti. Použitá data jsou v rozmezí let (2007) 2009-2011 (2012) v závislosti na jejich dostupnosti.

Pro dokreslení dat, jsou v textu použity statistické mapy Evropy s legendou. Švédský region Västra Götaland a český region Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj) jsou na mapkách pro rychlou orientaci označeny červeným kroužkem.

5.1.1 Vybrané sociodemografické údaje

Základní parametry při porovnání regionů, ať už je téma komparace jakékoli, tvoří statistiky demografické. Český region Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj) a švédský region Västra Götaland jsou si velmi podobné v typu krajiny, populačních charakteristikách a v povaze tradičních odvětví spjatými s územím regionů.

Srovnatelné jsou regiony co do stavu obyvatel, počtu ekonomicky aktivní populace v rozmezí 15 a více let a výše průměrného věku. V čem se ale regiony řádově liší je statistika přistěhovalců a vystěhovalců a počtu cizinců v regionu. V regionu Västra Götaland můžeme pozorovat velký pohyb obyvatelstva, v regionu také trvale žije více než 100 000 cizinců.

Tab. č. 2 Vybrané sociodemografické ukazatele

	Střední Morava			Olomoucký kraj			Zlínský kraj			Västra Götaland		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Stav obyvatel	1 233 083	1 232 042	1 227 668	642 041	641 681	638 638	591 042	590 361	589 030	1 569 458	1 580 297	1 590 604
Ekonomicky aktivní populace 15 a více let	607 500	594 700	597 800	316 600	306 200	307 200	290 900	288 500	290 600	735 532	754 091	774 463
Průměrný věk	40,8	41,5	41,3	40,7	40,9	41,2	40,9	41,2	41,4	40,8	40,8	40,9
Přistěhovalci	7 044	7 102	6 726	3 822	4 000	3 857	3 222	3 102	2 869	38 568	38 834	40 119
Vystěhovalci	7 906	8 362	7 326	4 347	4 534	4 001	3 559	3 828	3 325	31 664	32 707	33 941
Cizinci celkem	17 573	17 497	17 774	9 440	9 465	9 765	8 133	8 032	8 009	94 699	98 798	101 658
Obecná míra nezaměstnanosti celkem (%)	7,45	8,8	7,6	7,6	9,1	7,6	7,3	8,5	7,6	4,3	3,9	3,2

Zdroj: Vlastní úprava na základě údajů z ČSÚ a SCB

Tento fakt je podstatný z hlediska přístupu jednotlivých národů k migraci obyvatel a především k cizincům. Česká republika je známa svým negativním postojem k těmto charakteristikám na rozdíl od Švédska, které vnímá nové obyvatele a to i cizince jako přínos regionu. Důkazem je již zmiňovaný projekt „Mind Your Own Business“ (viz kapitola 3.2.3) a společnost Business region Göteborg působící v regionu Västra Götaland. Švédové se nebojí využít potenciál zahraničních firem, které vytvářejí nová pracovní místa, ani služeb cizinců, kteří přinášejí nový pohled na různou problematiku. Nejenom, ale také za pomoci projektu „Mind your own business“, vzrostl počet firem se zahraničními vlastníky v Göteborgu téměř čtyřnásobně (2011 - 2322 zahraničních podniků) a ty tak vytvořily pracovní pozice v současné době (2011) již pro více jak 76 000 lidí v regionu¹⁰⁶.

5.1.2 Vybrané údaje o vědě a výzkumu

Inovace jsou úzce spojené s výzkumem a vývojem, který poskytuje primární základnu pro zavádění inovací, zejména se zaměřením na produkci nových výrobků a služeb. Výzkum, vývoj a inovace působí na rozvoj ekonomiky a konkurenceschopnosti, kvalitu života, společenský rozvoj a životní prostředí.

Na území obou regionů se nachází shodný počet vysokých škol (5), mají tedy shodný výchozí potenciál pro rozvoj výzkumných a vývojových aktivit na akademické půdě.

Regiony se však liší v počtu obyvatel s dosaženým vysokoškolským vzděláním. Tento ukazatel uvádí nabídku pokročilých dovedností. Není omezen pouze na vědecké a technické obory, protože tvorba inovací v mnoha oblastech, zejména v odvětví služeb, závisí na široké škále dovedností. Mezinárodní srovnání úrovně vzdělávání je však obtížné, vzhledem k velkým rozdílům ve vzdělávacích systémech, přístupu a úrovni znalostí nutných k dosažení terciárního vzdělání¹⁰⁷.

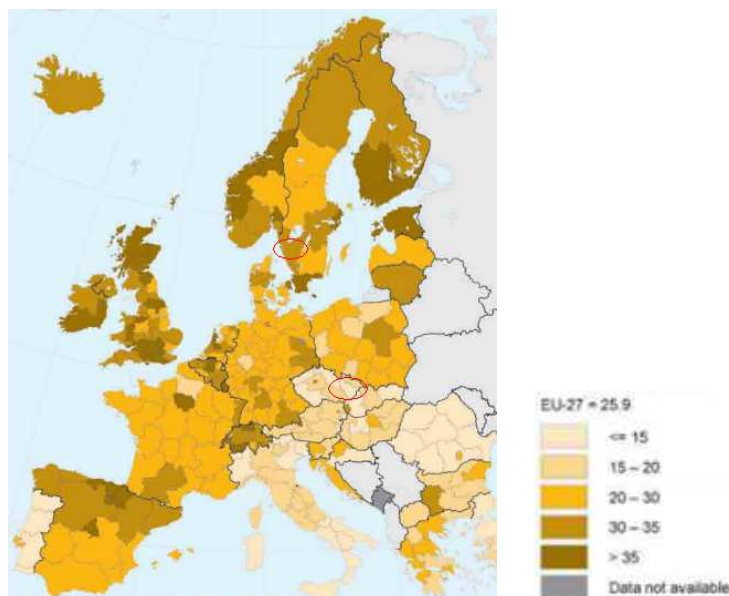
Zatímco v roce 2010 žilo ve švédském regionu 33 % absolventů vysokých škol, v českém regionu pouze 13,6 %. Obyvatelé regionu Västra Götaland se tak mohou ve větší míře podílet na rozvoji VaVaI v regionu¹⁰⁸.

¹⁰⁶Facts and figures: Gothenburg's strengths and future, s. 7, http://www.businessregiongoteborg.com/download/18.7a8692f913cb5e7d8e82426/BRG_Facts+and+Figures.web.pdf.

¹⁰⁷RIS 2012, s. 38, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

¹⁰⁸Eurostat Regional Yearbook 2012, s. 66, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

Mapa č. 1 Procento jednotlivců (25 až 64 let) s dosaženým vysokoškolským vzděláním, dle regionů NUTS 2, 2010

Zdroj: Eurostat regional yearbook 2012, s. 66, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

Tomuto stavu odpovídá také ukazatel Procento lidských zdrojů ve vědě a technice (HRST¹⁰⁹) z ekonomicky aktivní populace z roku 2011, kdy ve švédském regionu činil tento podíl 47,1 % a v českém regionu pouze 30,1 %¹¹⁰ či ukazatel Podíl výzkumných pracovníků z celkového počtu pracujících osob, který za rok 2009 ukazuje v regionu Västsverige 1,18 % a v regionu Střední Morava 0,33 %¹¹¹.

Švédové kladou důraz především na lidský potenciál a na snahu jednotlivců o lepší kvalitu života, což vyplývá také z Národní inovační strategie Švédska, kde prioritou Inovativní lidé¹¹² a jejich schopnosti tvoří jeden z hlavních principů.

¹⁰⁹ **Human Resources in science and technology** - část pracovní síly, která má vysokoškolské vzdělání v oblasti vědy a techniky nebo která je v této oblasti zaměstnána, <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>.

¹¹⁰ Eurostat. Human resources in science and technology (HRST) by NUTS 2 regions, % of economically active population,

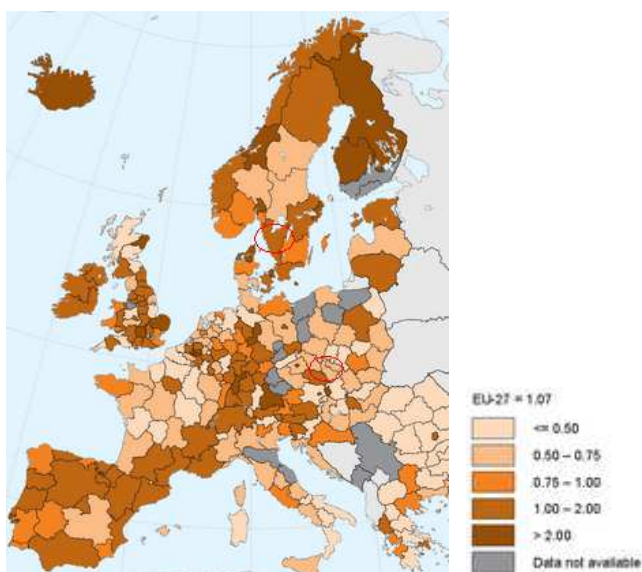
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00038&plugin=1>.

¹¹¹ Eurostat. Researchers, all sectors by NUTS 2 regions, % of total employment,

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tgs00043&plugin=1>.

¹¹² Autorský překlad „Innovative people“, <http://www.government.se/content/1/c6/20/25/58/ace0cef0.pdf>.

Mapa č. 2 Podíl výzkumných pracovníků na celkovém počtu pracujících osob, dle regionů NUTS 2, 2010

Zdroj: Eurostat.Science and technology statistics at regional level,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Science_and_technology_at_regional_level.

Také v charakteristice Procento výdajů na VaV jako z HDP, která představuje jeden z hlavních faktorů ekonomického růstu, a jsou nezbytné pro uskutečnění přechodu k ekonomice založené na znalostech, jakož i pro zlepšení výrobní technologie a podporu růstu, je na tom Švédsko a region Västra Götaland oproti českému regionu lépe.

Tab. č. 3 Vybrané ukazatele ze statistiky Výzkumu a vývoje

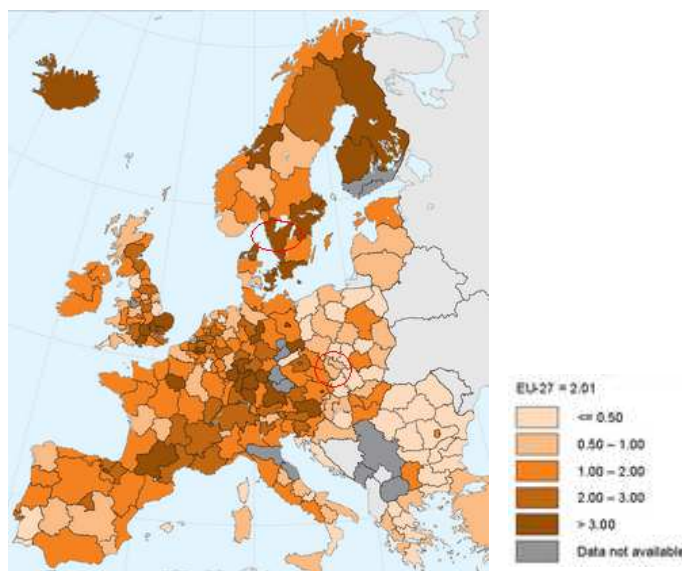
	Střední Morava			Olomoucký kraj			Zlínský kraj			Västsverige			Västra Götaland		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Vysokoškolské studium, školy	5	5	5	3	3	3	2	2	2				5	5	5
Vysokoškolské vzdělání (%)	12,8	13,6	15,7							31,8	33	34,1			
Lidské zdroje ve vědě a technice (%)	32,8	32,2	30,1							43,2	44,2	47,1			
Výzkumní pracovníci (%)	0,33	0,36	0,37							1,18					
podnikatelský sektor	0,2	0,21	0,22							0,87					
vládní sektor	0	0	0							0,01					
vysokoškolský sektor	0,12	0,14	0,14							0,31					
HDP (v mil EUR)	13,459	14,023		6,569	6,97		6,889	7,053		55,161	66,07		47,263	56,344	
HDP na jednoho obyvatele (v EUR)	10,9	11,4		10,2	10,9		11,7	11,9		29,7	35,3		30,2	35,8	
Výdaje na VaV z HDP (%)	0,9	0,96								4,27					
podnikatelský sektor	0,67	0,71								3,33					
vládní sektor	0,01	0								0,12					
vysokoškolský sektor	0,23	0,24								0,83					

Zdroj: Vlastní úprava na základě údajů z Eurostatu,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

Dle Eurostatu roku 2009 Celkové výdaje na VaV ve švédském regionu tvořily 4,27 % HDP (3,33 % podnikatelský sektor, 0,12 %, vládní sektor, 0,83 % vysokoškolský sektor) v českém regionu je tento ukazatel pouze na 0,9 % HDP (0,67 % podnikatelský sektor,

0,01 % vládní sektor, 0,23 % vysokoškolský sektor)¹¹³. Rozdíly v této charakteristice ještě narůstají, zvážíme-li výši HDP jednotlivých regionů a následně procento vynaložené na VaV z této hodnoty. V roce 2010 bylo HDP regionu Västra Götaland 56,344 mil. Eur (35,800 Eur na jednoho obyvatele), kdežto region Střední Morava vykazoval jen 14,023 mil. Eur (11,400 Eur na jednoho obyvatele).

Mapa č. 3 Celkové výdaje na VaV jako procento HDP, dle regionů NUTS 2, 2010

Zdroj: Eurostat, Science and technology statistics at regional level,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Science_and_technology_at_regional_level.

Vývoj v ukazateli výdajů na VaV tak poskytuje klíčové údaje pro budoucí konkurenceschopnost a bohatství regionů. Dá se však říci, že v dnešní době bohatství každé společnosti spočívá především ve znalostech a informacích, které jsou dnes ceněny mnohdy více, než hmotné statky. Nejenom, že Švédsko a švédský region vede tabulky ve výši výdajů na VaVa, ale tyto prostředky investuje převážně do lidí, a tedy jejich znalostí a jejich sdílení, přenos a aplikaci. Takovýmto příkladem je právě výše popsáný projekt „Industriell Dynamik“ (viz kapitola 3.2.3) tvořící síť odborníků předávajících své rady a poznatky v místech, kde je jejich potřeba, a to přímo v prostředí podniků.

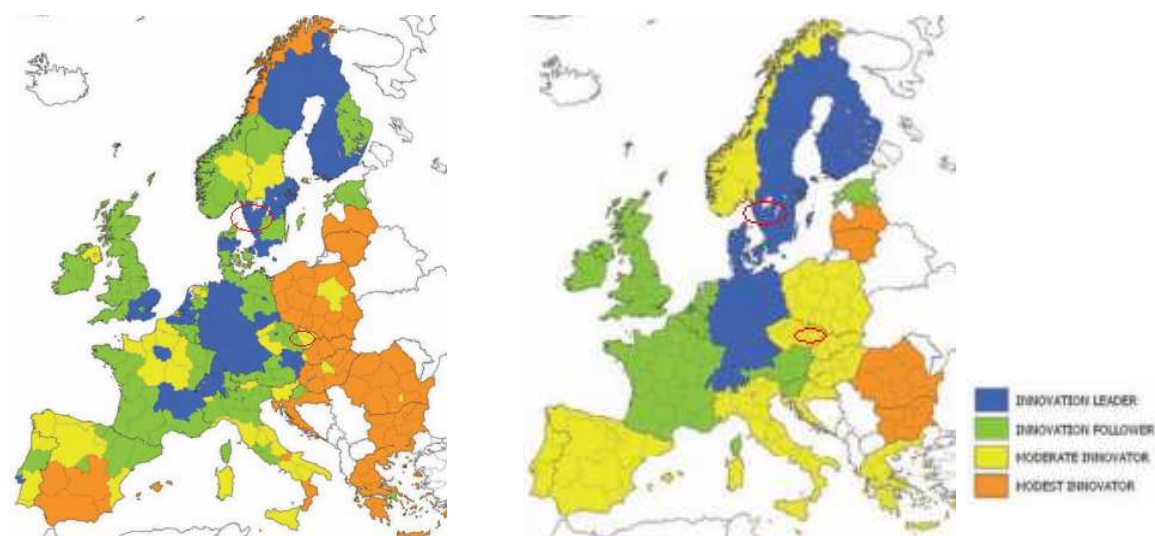
¹¹³Eurostat. Regional Statistics,
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

5.1.3 Vybrané údaje z inovačního prostředí

V rámci inovačního výzkumu Evropské unie IUS¹¹⁴ jsou země a regiony posuzovány dle inovační výkonnosti, která je určena indikátory zdroje inovací (lidské i finanční zdroje), inovačními aktivitami firem (investice, inovativnost výstupů, přihlášené patenty) a dosaženými výsledky v inovacích (objem a podíl zavedených inovací, zaměstnanost v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou) a rozděluje inovátory do čtyř skupin v závislosti na úrovni této výkonnosti na inovační lídry (innovation leader), následovníky (followers), průměrné inovátory (moderate innovators) a dohánějící (modest).

Švédsko a stejně tak švédský region Västra Götaland patří stabilně do nejvyšší skupiny inovačních lídrů. Česko a český region spadají do skupiny průměrných inovátorů.

Mapy č. 4 Inovační výkonnostní skupiny 1. dle regionů, 2. dle států, 2011

Zdroj: Regional Innovation Scoreboard, s. 14, 15, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

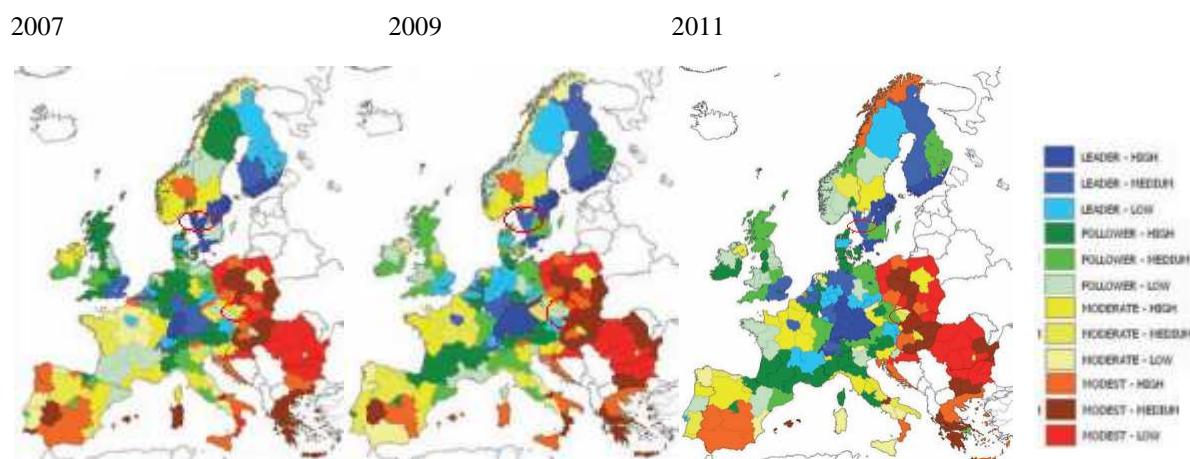
Je běžné, že regionální inovační lídři a následovníci se nacházejí v zemích se stejným statusem jako oni sami. Výzkumy však ukazují, že v mnoha evropských zemích se na území jednoho státu nacházejí regiony s různou úrovní inovační výkonnosti. Švédské i české regiony jsou toho příkladem (3 úrovně skupin v jedné zemi). Právě tyto nerovnosti, i mezi regiony jedné země, vyžadují regionální inovační programy či strategie, které jsou přímo nastaveny pro potřeby jednotlivých regionů.

¹¹⁴ **Innovation Union Scoreboard**

Jedním z faktorů inovační výkonnosti je její stabilita. Většina inovačních lídrů a vysoce výkonných inovačních následovníků je charakteristická vyrovnaným inovačním výkonem, zatímco skupiny průměrně inovujících zemí a dohánějících zemí se vyznačují proměnlivým inovačním výkonem. Tyto výkyvy jsou způsobeny, a rovněž způsobují nerovnoměrný vývoj nejenom v oblasti inovační, ale také v celkové ekonomické a sociální situaci regionu. Pro regiony, které chtějí zlepšit svou inovační výkonnost, je tedy nutné usilovat o udržení vyváženějšího inovačního výkonu.

Tento projev lze vyčíst z mapek za roky 2007, 2009 a 2011, kdy zatímco švédský region stabilně setrvává na pozici středně výkonného lídra, český region změnil svůj statut v letech 2007-2011 několikrát. V roce 2007 byla Střední Morava hodnocena jako průměrný region s vysokou inovační výkonností, v roce 2009 dokonce figurovala ve skupině následovníků, sice s nízkou inovační výkonností, a v roce 2011 se region opět propadl do skupiny průměrných inovátorů, a to pouze se středním inovačním potenciálem. V českém regionu jsou tyto výkyvy způsobené především nestálostí či nízkým stavem v indikátoru zdroje inovací (lidské i finanční zdroje – popsané v podkapitole 5.1.2)¹¹⁵.

Mapy č. 5 Detailní inovační výkonnostní skupiny dle regionů za léta 2007, 2009 a 2011

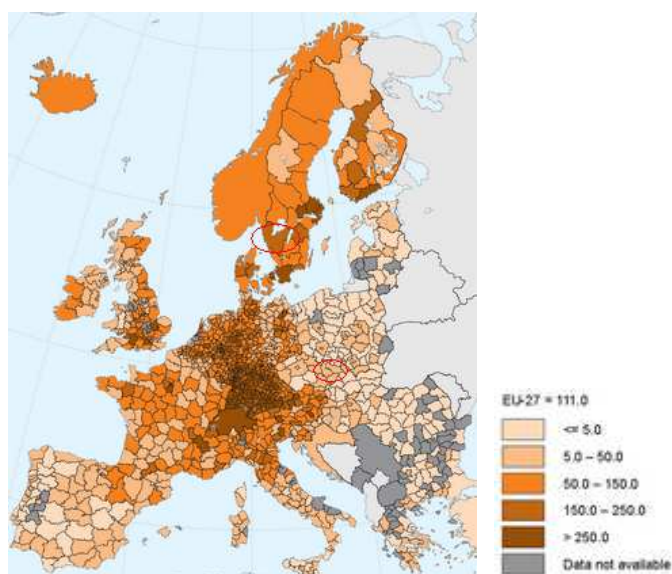
Zdroj: Regional Innovation Scoreboard, s. 18, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

Dalším z indikátorů ovlivňujícím inovační výkonnost regionu jsou inovační aktivity firem. Ty se projevují také ve formě přihlášených patentů, počtem inovujících podniků či ve formě spolupráce s dalšími aktéry.

¹¹⁵ RIS 2012, s. 24, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

Ukazatel počet přihlášených patentů poukazuje na schopnost firem vyvíjet nové produkty a udržet si tak konkurenční výhodu. Dle ukazatele Patentové přihlášky do Evropské patentové kanceláře (EPO) na milion obyvatel bylo roku 2009 podáno ze švédského regionu Västra Götaland více než 156 patentových přihlášek, český region jich za stejné období podal 22¹¹⁶. Je zřejmé, že v této charakteristice zaostává za evropským průměrem (111 patentových přihlášek) nejenom region Střední Morava, ale celá Česká republika (16 patentových přihlášek).

Mapa č. 6 Patentové přihlášky do EPO¹¹⁷ na milion obyvatel, dle regionů NUTS 3, 2009

Zdroj: Eurostat, Science and technology statistics at regional level, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Science_and_technology_at_regional_level.

Malé a střední podniky¹¹⁸ (SMEs) jsou hlavním zdrojem podnikatelských dovedností, inovací a pracovních příležitostí. Velkou měrou se tedy podílejí na hospodářském růstu, posilování konkurenceschopnosti a zvyšování zaměstnanosti.

Ukazatel Procento SMEs s inovačními aktivitami uvnitř podniku z celkového počtu SMEs měří, do jaké míry SMEs zavedly nový nebo podstatně zdokonalený produkt nebo proces buď interně, nebo v kombinaci s jinými firmami.

¹¹⁶Eurostat, Patent Statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database.

¹¹⁷European Patent Office = Evropský patentový úřad

¹¹⁸ Kategorie malých a středních podniků je složena z podniků, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrát nepřesahuje 50 milionů eur, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:EN:PDF>.

Dle Regional Innovation Scoreboard (RIS)¹¹⁹ se v roce 2011 nacházelo ve švédském regionu 62 % SMEs s vnitropodnikovými inovačními aktivitami z celkového počtu SMEs, v regionu Střední Morava to bylo 33 %. Zatímco ve švédském regionu toto procento stále mírně roste, v regionu českém klesá (2007 57 %, 2009 46 % a 2011 33 %). To může být způsobeno nízkým příjmem zdrojů či kapitálu, což může vést k omezenému přístupu k novým technologiím či inovacím.

Tab. č. 4 Vybrané ukazatele inovačního prostředí

	Střední Morava			Västsvrige		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Inovační výkonnost (skupina)	Follower		Moderate	Leader		Leader
Patentové přihlášky do EPO (na milion obyvatel)	22,65			148,339		
SMEs s vnitropodnikovými inovacemi (% SMEs)	46		33	57		62
Spolupráce SMEs s dalšími aktéry (% SMEs)	54		35	58		61
Technologičtí inovátoři (% SMEs)	48		43	58		57
Ne-technologičtí inovátoři (% SMEs)	40		56	49		43
Zaměstnanost v High-tech odvětví a službách založených na znalostech (% celkové zaměstnanosti)	3	3,1	3,2	4,3	3,8	3,9

Zdroj: Vlastní úprava na základě údajů z Eurostatu a RIS 2012.

Velmi důležitou, avšak často podceňovanou složkou inovací a celkově rozvoje, je spolupráce mezi podniky samotnými, ale také s aktéry z jiných sektorů. Tvorba inovací ve velké míře závisí na schopnosti využití různorodých zdrojů informací a znalostí, a tomu velmi napomáhá spolupráce.

Ukazatel SMEs spolupracujících na tvorbě inovací s jinými zachycuje ty podniky, které mají uzavřené dohody o spolupráci na inovačních aktivitách s jinými podniky či institucemi. Cílem je změřit tok znalostí mezi veřejnými výzkumnými institucemi a podniky, a mezi podniky samotnými.

Ve Švédsku je spolupráce běžnou praxí, především z pohledu veřejného sektoru. Ve švédském regionu bylo roku 2011 možné nalézt 61 % SMEs spolupracujících na tvorbě inovací s jinými z celkového počtu všech SMEs. V regionu Střední Morava dosahoval tento ukazatel hodnoty 35 %.

O dobré úrovni spolupráce ve švédském regionu vypovídá výše popsáný projekt „The Better Concept“ (viz kapitola 4.2.1), pomocí kterého se lidé z akademické veřejné sféry snaží předat potřebné znalosti zaměstnancům SMEs pro zvýšení blaha zúčastněných podniků, a tím společnosti jako celku.

¹¹⁹RIS 2012, s. 66, 70, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

Posledním z indikátorů, které ovlivňují inovační výkonnost regionu, jsou dosažené výsledky v inovacích. Tyto výsledky se mohou projevovat také Počtem inovátorů s technologickými, či netechnologickými inovacemi, anebo také Zaměstnaností v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou.

Zavádění nových produktů nebo procesů je klíčovým prvkem pro inovace výrobních činností. Vysoký podíl technologických inovátorů tak odráží vysokou úroveň inovačních aktivit. Ukazatel Procento technologických inovátorů z celkového počtu všech SMEs tedy sleduje zavedení nového produktu, či procesu na trh. V roce 2011 švédský region vykazoval v této charakteristice 57 %, český region pak 43 %.

Netechnologickým inovacím, marketingovým či organizačním, není přikládán takový význam jako inovacím technologickým. Tento typ inovací je však podstatný především v sektoru služeb, a může také výrazně přispívat k efektivnímu chodu podniku, a tím zvýšit konkurenceschopnost podniku na trhu. V charakteristice Procento netechnologických inovátorů z celkového počtu všech SMEs český region převyšuje region švédský. Roku 2011 bylo ve švédském regionu zaevidováno 43 % netechnologických inovátorů, kdežto v regionu Střední Morava jich bylo 56 %¹²⁰

Odvětví služeb založených na znalostech slouží jako podpora a zdroj pro inovační aktivity podniků. Vysoká míra zaměstnanosti v těchto odvětvích napomáhá šíření řady inovací a zlepšuje tak produktivitu celé ekonomiky. Stejně tak míra zaměstnanosti v High-tech výrobních sektorech, které jsou definovány jako „*soubor ekonomických činností, které ke své produkci ve velké míře používají vyspělé technologie. Zároveň vývoj výstupů z těchto činností doprovází vysoké náklady buď na inovace a/nebo na výzkum a vývoj. Takovéto ekonomické činnosti zároveň vytvářejí vyšší přidanou hodnotu*“¹²¹.

Míra zaměstnanosti v High-tech odvětvích a službách založených na znalostech dle celkového počtu zaměstnaných bylo roku 2011 ve švédském regionu 3,9 % a v českém regionu 3,7 %¹²²

¹²⁰ RIS 2012, s. 66,70, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

¹²¹ ČSÚ. High-tech sektor, https://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/high_tech_sektor.

¹²² Eurostat. High-tech industry and knowledge-intensive services, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/data/database.

5.1.4 Vybrané údaje z oblasti informační společnosti

Rozvinutá informační společnost v současnosti tvoří elementární platformu pro ekonomický vývoj a sociální stabilitu. Vysoká úroveň informační infrastruktury a informační gramotnosti obyvatel je podmínkou pro vývoj nových služeb, diferenciaci produktů a zisk přidané hodnoty, a tedy následně růstu a zlepšení kvality života. Schopnost využití možností, které informační technologie nabízí, ať už v podobě softwarů či služeb, se stává konkurenční výhodou.

Ukazatel Jednotlivci, kteří nikdy nepoužili počítač, velkou měrou souvisí se stavem informační gramotnosti na daném území a poukazuje také na životní úroveň obyvatel. Ve švédském regionu žilo roku 2011 méně než 4 % jednotlivců, kteří nikdy nepoužili počítač, v českém regionu to bylo stále velké procento obyvatel, konkrétně 28 %¹²³.

Tab. č. 5 Vybrané ukazatele informační společnosti

	Střední Morava			Västsvrige		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
Jednotlivci, kteří nikdy nepoužili počítač (%)		26	28	6	4	4
Jednotlivci používající Internet (%)		58	56	87	89	88
Domácnosti mající přístup k internetu (%)		61	60	86	89	90
Domácnosti s širokopásmovým připojením k Internetu (% všech domácností)		54	57	79	83	83
Domácnosti s širokopásmovým připojením k Internetu (% domácností připojených k Internetu)		89	95	92	93	92
Jednotlivci, kteří si objednali zboží nebo služby přes Internet (%)		28	28	63	65	68

Zdroj: Vlastní úprava na základě údajů z Eurostatu

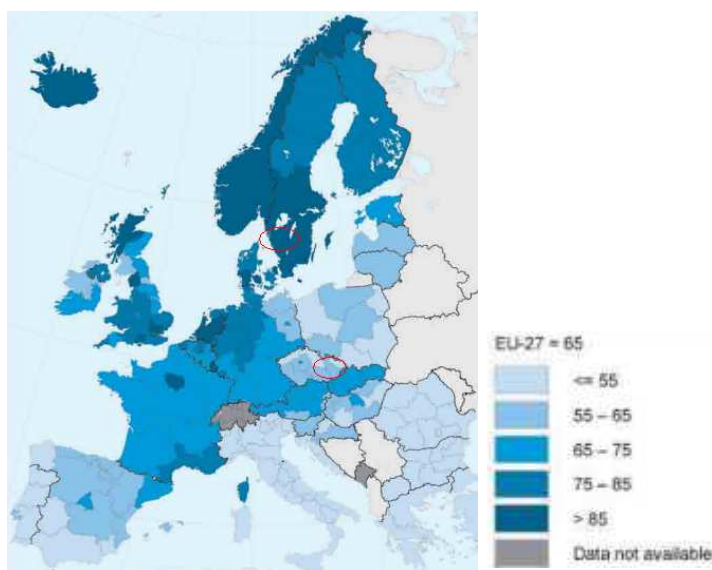
Internet je v dnešní době fenoménem. Je zdrojem informací, komunikačním nástrojem, způsobem pro uskutečňování lidských, společenských i profesních potřeb či formou podnikání. Přístup k Internetu však není možný bez existující informační infrastruktury. Úroveň informační infrastruktury tak tvoří podstatný indikátor pro hodnocení stavu informační společnosti.

Roku 2011 švédský region vykazoval 88 % jednotlivců pravidelně používajících Internet, kdežto český region jen 56 %. Tato charakteristika zrcadlí již výše zmiňovaný ukazatel Jednotlivci, kteří nikdy nepoužili počítač, a také poukazuje na úroveň informační infrastruktury v regionech¹²⁴.

¹²³Eurostat. Regional information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

¹²⁴Eurostat. Regional information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

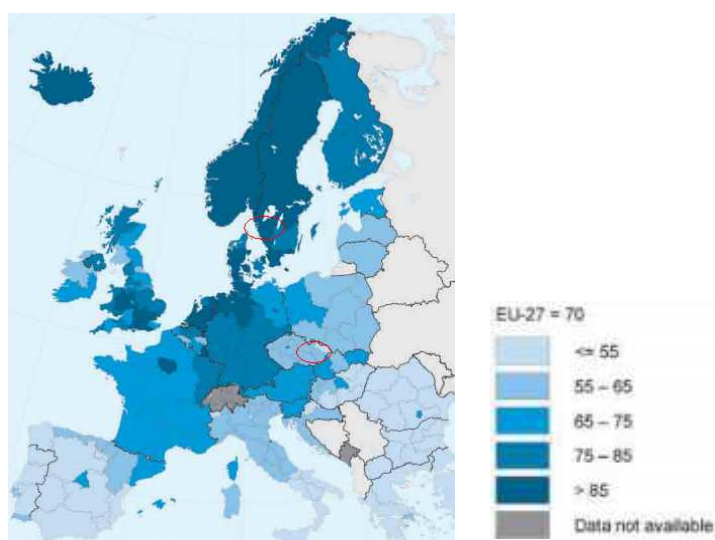
Mapa č. 7 Procento jednotlivců, kteří užívají Internet v průměru alespoň jednou týdně, dle regionů NUTS 2, 2010

Zdroj: Eurostat regional yearbook 2012, s. 120, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

O stavu informační infrastruktury na území regionů však vypovídají především charakteristiky o procentu domácnosti s připojením k Internetu. Švédský region se v této charakteristice pohyboval roku 2011 v čele tabulek s 90 % pokrytím, v českém regionu bylo pokrytí domácností s připojením k Internetu pouze 60 %¹²⁵.

Mapa č. 8 Procento domácnosti s připojením k Internetu, dle regionů NUTS 2, 2010

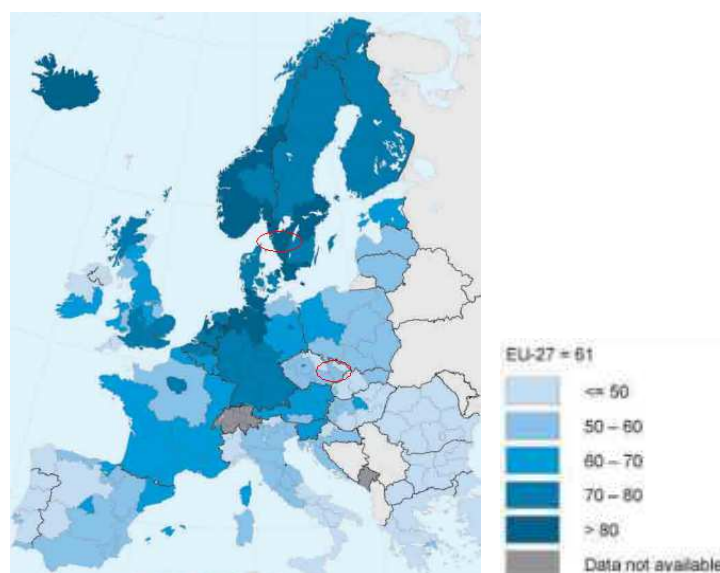
Zdroj: Eurostat regional yearbook 2012, s. 118, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

¹²⁵Eurostat. Regional information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

Vezmeme-li v úvahu kvalitu připojení k Internetu v domácnostech, pak je na tom český region velmi dobře. Přístup k širokopásmovému připojení k Internetu v domácnostech byl v roce 2011 v regionu Střední Morava sice jen 57 %, ale v součtu tento údaj tvoří 95 % pokrytí všech domácností s přístupem k Internetu pomocí širokopásmového připojení. Ve švédském regionu činila hodnota ukazatele Domácnosti s širokopásmovým připojením 83 %, a tedy 92 % domácností připojených k Internetu má přístup k připojení širokopásmovému¹²⁶.

Dostupnost širokopásmového připojení je jedním z klíčových ukazatelů rozvoje informační společnosti. Technologie Širokopásmového připojení k Internetu nabízí především vyšší rychlost přenosů dat. Přináší tak podnikatelům, veřejnému sektoru i běžnému obyvatelstvu nové služby a způsoby využití Internetu.

Mapa č. 9 Procento domácností s širokopásmovým připojením k Internetu, dle regionů NUTS 2, 2010

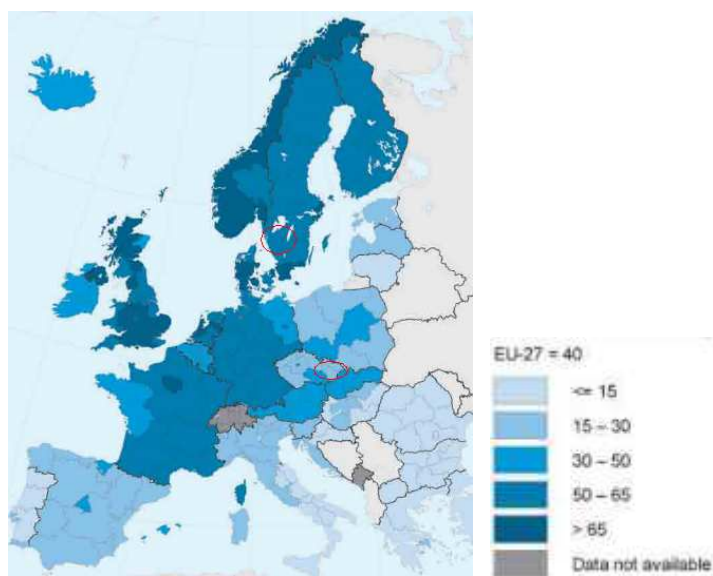
Zdroj: Eurostat regional yearbook 2012, s. 117, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

Právě využívání služeb na Internetu mapuje ukazatel Procento jednotlivců, kteří si objednali zboží nebo služby přes Internet. Míra schopnosti a ochoty běžného obyvatelstva využívat pro svou osobní potřebu produkty a služby, které Internet nabízí, určuje také, jak vysoká bude míra běžných lidí při využívání ICT a Internetu v rámci jejich podnikání a profesních potřeb.

¹²⁶Eurostat. Regional information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/regional_cities/regional_statistics/data/database.

Švédský region patří mezi regiony, kde je procento jednotlivců, kteří si objednali zboží nebo služby přes Internet k soukromým účelům vysoké, v roce 2011 byla tato hodnota 68 %. V českém regionu žilo roku 2011 pouze 28 % jednotlivců, kteří si objednali zboží nebo služby přes Internet¹²⁷.

Mapa č. 10 Procento jednotlivců, kteří si objednali zboží nebo služby přes Internet k soukromým účelům, dle regionů NUTS 2, 2010

Zdroj: Eurostat regional yearbook 2012, s. 121, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF.

¹²⁷Eurostat. Regional information society statistics, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/region_cities/regional_statistics/data/database.

5.2 Zjištěné aspekty z oblasti dostupnosti dat

Jedním ze zajímavých a důležitých faktorů vztahujících se k oboru Informační studia a knihovnictví, které vyplynuly během zpracovávání práce, je dostupnost statistických dat z oblasti informační společnosti a inovací. Tato statistická data slouží nejenom pro zjištění úrovně jednotlivých států a regionů a jejich porovnání, například v rámci EU, ale slouží také jako podklady pro určení silných a slabých stránek regionů a následného definování potřeb a směrů strategických aktivit a politik. Je tedy důležité, aby byla tato statistická data sbírána a zpřístupňována.

Dostupnost dat

Sběr statistických dat o informační společnosti je v rámci EU na úrovni členských států (NUTS 1) od roku 2008 povinný, to však neplatí u úrovní nižších, neboli regionálních (NUTS 2, NUTS 3) kde probíhá zpracování těchto dat čistě na dobrovolnické bázi.

Švédsko má data na regionální úrovni k dispozici pouze v omezené míře, a to právě pro účely Eurostatu¹²⁸. Tato data však nelze vůbec nalézt na stránkách Švédského statistického úřadu (SCB) a dle SCB tato data na švédské národní a regionální bázi ani nevznikají¹²⁹. Na rozdíl od Švédska jsou data o informační společnosti v České republice podrobně zpracovávána a následně volně dostupná na všech úrovních NUTS 1, NUTS 2 i NUTS 3, a to jak na stránkách Českého statistického úřadu, tak na stránkách Eurostatu.

Podobně je tomu tak i v oblasti statistik o výzkumu, vývoji a inovacích. Pro tuto oblast se data sbírají z různých zdrojů, například z Šetření o pracovních silách EU (European Union Labour Force Survey), Strukturální statistiky podnikání (Structural business statistics) či z Evropské patentové kanceláře (EPO, European Patent Office). Sběr dat o inovacích a jejich poskytování, by se ale mělo odehrávat primárně z pozic jednotlivých národů.

Dle RIS 2012 patří Česká republika do skupiny těch nejlepších, co se týče dostupnosti statistických dat o inovacích. Relativně dobré je pak hodnocení dostupnosti těchto dat ze Švédska a jeho regionů¹³⁰.

¹²⁸ Statistický úřad Evropské Unie.

¹²⁹ Emailová komunikace se zástupcem švédského statistického úřadu.

¹³⁰ RIS 2012, s 9., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf.

Informační služby statistických úřadů

K zjištění potřebných statistických dat pro diplomovou práci bylo využito mimo dostupných zdrojů ve formě webových stránek statistických úřadů (Český statistický úřad, Švédský statistický úřad, Eurostat) také bezplatných služeb poskytovaných těmito úřady.

Prostřednictvím emailové komunikace z pohledu byla mnou napsána žádost o informace přímo na Švédský statistický úřad, odpověď byla obdržena v časovém horizontu deseti dnů, avšak tato odpověď bohužel neobsahovala žádané informace.

V hledání potřebných statistických dat pro diplomovou práci byla využita také služba Českého statistického úřadu a jeho oddělení informačních služeb. Skrze emailovou komunikaci byl podán požadavek, který byl obratem zpracován a zodpovězen pracovníci úseku pro Evropská data a mezinárodní srovnání (ESDS).

5.3 Návrhy přenositelných „Best practices“

Ze srovnání pomocí statistických indikátorů v předešlé kapitole je zřejmé, že švédský region Västra Götaland je na tom oproti českému regionu Střední Morava ve sledovaných oblastech lépe. Ze získaných informací z obou regionů je však patrné, že také pouhé snahy a vyvinuté aktivity pro podporu inovací a rozvoje informační společnosti vypovídají o větším zájmu regionu švédského o tyto oblasti, než je tomu v regionu českém.

V návrzích možných přenositelných „Best practices“ by tak mělo jít především o jednostranný přenos dobrých praktik ze švédského regionu Västra Götaland do českého regionu Střední Morava. Opačný směr přenosu však není vyloučen. Jelikož však region Střední Morava patří v těchto oblastech stále do skupiny průměrných, inspiruje se a přebírá většinu praktik z jiných, lépe hodnocených regionů.

V aktivitách a iniciativách obou regionů, týkajících se inovací a informační společnosti, jsou viditelné podobné strategické prvky, jejichž aplikace je běžná i v jiných státech a regionech. V oblasti informační společnosti jde o vytváření informační infrastruktury za využití technologie širokopásmového připojení k Internetu a zajištění přístupu k ICT všem obyvatelům bez rozdílu. V oblasti inovačního prostředí je to pak budování vědecko-technologických parků, podnikatelských inkubátorů, inovačních center či tvorba klastrů.

Tyto fyzické tvrdé aktivity ovšem nemohou fungovat samy o sobě. Trendem v námi vybraných oblastech je znalostní společnost postavená na tzv. Trojitě šroubovici¹³¹ fungující na vzájemné spolupráci, učení se a komunikaci mezi akademickým, veřejným a podnikatelským sektorem vedoucí k produkci, transferu a aplikaci znalostí. Právě tento faktor se daří uplatnit ve švédském regionu, kdy veškeré strategie, iniciativy a projekty regionu Västra Götaland jsou konzultovány se všemi důležitými aktéry regionu. Vzniká tak pocit sounáležitosti a soudržnosti všech těchto aktérů k regionu a snaha o jeho rozvoj. V českém prostředí je tento faktor reflektován „na papíře“ strategií, není však viditelný v praxi.

¹³¹**Trojítá šroubovice** (Triple helix) - vzájemné a těsné propojení státní správy, průmyslových podniků a akademické sféry.

5.3.1 „Best practices“ v oblasti informační společnosti

Srovnání v kapitole 5.1.4 Vybrané ukazatele informační společnosti ukázalo, že ačkoli český region v rozvoji informační společnosti procentuálně zaostává za regionem švédským, je viditelný i pozitivní vývoj v těchto ukazatelích i snaha o zlepšení formou strategií a projektů na výstavbu páteřních sítí a zajištění dostupnosti ICT.

V této oblasti tedy není mnoho novátorských praktik vhodných pro přenesení. Jedinými doporučeními, jejichž aplikace je běžná v regionu švédském, je aktivní využívání moderních informačních technologií (Informační systémy, Internet, Cloud computing¹³², mobilní aplikace, atd.), a to nejenom pro osobní potřebu, ale také jako nástroj pro výzkum, podnikání či efektivní veřejnou správu. A především sdílení a přenos informací a znalostí, do míst, kde je potřeba, a kde tyto informace mohou přinést zisk.

e-Government a otevřené standardy

Ojedinelou praktikou z regionu Västra Götaland, která byla zařazena také do databáze „good practices“ Interreg, je výstup projektu Přechod na Open Office a přijetí formátů ODF a PDF jako standardní formáty dokumentů pro chod místních samospráv¹³³ (již popsán v kapitole 4.2.1). Pro veřejný sektor a zejména pro obce a regionální samosprávy mohou otevřené standardy přinášet mnoho pozitiv.

Základním principem otevřených standardů je možnost pracovat s daty nezávisle na nástroji pro jejich vytvoření. Pomocí otevřených standardů se dá předejít problému uzamčení uživatele¹³⁴ a omezit náklady na přepnutí¹³⁵.

Jednou z hlavních příčin uzamčení je neschopnost konverze dat z původního formátu na nový, či nečitelnost dat. Především ve veřejném sektoru je důležité, aby nedocházelo k situacím, kdy jsou obyvatelé či organizace a podniky nuceny využít konkrétní technologii pro přístup k informacím či komunikaci s veřejnými orgány. Je tedy nutné, aby elektronické

¹³² **Cloud computing** - sdílení hardwarových i softwarových prostředků pomocí sítě, <http://www.cloudcomputing.cz/>.

¹³³ Interreg IVC. Good Practices Database, <http://www.interreg4c.eu/ficheGoodpractices.html?id=642>.

¹³⁴ **Problém uzavření** (Lock-in) – uzamčení v určitém systému, či technologii.

¹³⁵ **Náklady na přepnutí** (switching costs) - cena, kterou musí organizace či spotřebitel platit, když se rozhodne přejít z jednoho systému, technologie či formátu ukládání a zpracování dat na jiný, Očko. *Ekonomika podniku v éře informační společnosti*, 2010.

veřejné informace byly spravovány v otevřených formátech, které jsou přístupné a čitelné pro všechny bez rozdílu¹³⁶.

Vytvoření (regionální) sítě organizací, obcí a jiných veřejných institucí, pracujících a komunikujících pomocí otevřených formátů umožňuje a usnadňuje sdílení a výměnu informací a dokumentů mezi těmito organizacemi a mezi organizacemi a veřejností a zajišťuje transparentnost, například při veřejných zakázkách.

Švédský region není jediný, který vidí v otevřených standardech potenciál pro veřejnou správu. Využití otevřených standardů podporuje stále více zemí včetně Evropské unie a její politiky¹³⁷. Mohlo by být tedy přínosem pro Českou republiku a region Střední Morava inspirovat se právě tímto projektem a zlepšit tak služby e-Governmentu, což je jeden z hlavních aspektů pro rozvoj informační společnosti.

5.3.2 „Best practices“ v oblasti inovací

Po analýze regionálních inovačních strategií a následném srovnání dostupných dat z oblasti inovací je zřejmé, že český region zdaleka nedosahuje na úroveň regionu švédského. Regionální inovační strategie na území českého regionu jsou prvotinami v této oblasti. V rámci těchto strategií se jedná především o vybudování základního inovačního prostředí a infrastruktury a také o snahu vytvořit povědomí o přínosu rozvoje výzkumu, vývoje a inovací. V regionu švédském již mohou stavět a vycházet z předchozích strategií a iniciativ a mohou se tak na základě slabých a silných stránek zaměřit na konkrétnější řešení či tvořit více kreativně.

Poradenství a lidské zdroje

Po období výstavby vědeckovýzkumných parků a inovačních inkubátorů nastává v oblasti rozvoje inovací přesun k lidským zdrojům a jejich znalostem, a tedy trendu poradenství. V českém prostředí vznikají především v rámci Operačního Programu Podnikání a inovace a prioritní osy Prostředí pro podnikání a inovace projekty na vybudování školících středisek ve specializovaných firmách, které mají za úkol pomoci firmám vyrovnat se

¹³⁶Lundell. e-Governance in public sector ICT procurement, 2011, http://www.epractice.eu/files/European%20Journal%20epractice%20Volume%2012_6.pdf.

¹³⁷Lundell. e-Governance in public sector ICT procurement, 2011, http://www.epractice.eu/files/European%20Journal%20epractice%20Volume%2012_6.pdf.

s rostoucím počtem zaměstnanců a zajistit požadované podmínky na vzdělávání těchto pracovníků¹³⁸. Ve většině projektů se však jedná bohužel jen o vybudování či rekonstrukci prostor pro účely školení či rekvalifikace. Projekty již neobsahují aktivity na samotné následné školení lidských zdrojů a nelze tak vyčíslit přínos těchto školících center.

Ve Švédsku a regionu Västra Götaland volí přístup poradenství pomocí externích zdrojů, jehož příkladem je také již zmiňovaný projekt „Industriell dynamik“ (viz kapitola 3.2.3). Inovační specialisti rekrutovaní ze škol, institucí, technologických center a podniků regionu Västra Götaland docházejí přímo do podniků a pomocí odborných rad usilují o zlepšení jejich pozice na trhu a v rámci konkurence. Nevznikají tak nároky na školící prostory ani na přípravu a vzdělávání lektorů, kterými jsou přímo odborníci z praxe. Navíc se zde uplatňuje princip spolupráce mezi různými subjekty regionu a sdílení znalostí. Výstupem jednotlivých poradenských akcí je zápis do znalostní databáze, která je zdrojem postupů a „good practices“ pro další případy.

Co se týče přímo školení zaměstnanců firem a jiných lidských zdrojů, lze se inspirovat výše popisovaným projektem „The Better Concept“ (viz kapitola 4.2.1), kde je opět využita spolupráce mezi akademickým a podnikatelským sektorem. Univerzity poskytují své nevyužité prostory a kapacity za účelem podpory rozvoje podniků, a tím celkové ekonomické situaci v regionu přinášející růst zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a životní úrovně.

Již vybudovaná školící centra při firmách v českém regionu by tak mohla zvolit opačný postup a spolupracovat s akademickým sektorem a veřejným sektorem na vzdělávání tím, že nabídnou zájemcům z řad studentů či nezaměstnaných docházet do těchto center a umožní jim získat odborné znalosti nebo praxi, a to velice specifickou formu znalostí v závislosti na profilu dané firmy. Dále by mohli odborníci ze škol, institucí, technologických center a podniků z regionu Střední Morava předávat své znalosti a potřebné rady právě přímo v těchto školících centrech jednotlivých podniků.

¹³⁸ Mapa projektů. Vyhledávání v mapě projektů, <http://www.mapaprojektu.cz/cs/index.shtml>.

Potenciál cizinců

Jak už bylo popsáno výše, inovace je zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, zboží, postupů, procesů, organizačních změn či marketingových metod nebo služeb do praxe. Vytvoření inovace tedy často vyžaduje nový či jiný způsob myšlení a řešení, tzv. myšlení „outside the box“¹³⁹. Právě takový, odlišný pohled na věc mohou přinést externí lidé či cizinci.

Švédsko je známé velkou mírou přistěhovalců (roku 2012 žilo ve Švédsku 7 % cizinců z celkového počtu obyvatel¹⁴⁰). Kromě dobře nastavených podmínek pro cizince, které jsou ve Švédsku, je jedním z faktorů pro asimilaci cizinců ochota Švédů cizince přijmout a zaměstnat, a to i do vyšších postů.

Potenciál cizinců a zahraničních vlastníků firem a podniků se snaží využít nezisková organizace Business Region Göteborg a její projekt „Mind your own business“ (viz kapitola 3.2.3). Jejich zkušenosti z minulých let ukázaly, že externí vlivy jsou zdrojem obohacení, a proto usilují o to, aby byl pro zahraniční podniky snadný přístup na místní trh. Předpokladem je návazná spolupráce těchto firem s místními aktéry z podnikového, veřejného a akademického sektoru.

Pro příchod zahraničních firem je ale nutné mít nastaveny podmínky tak, aby neexistovala žádná omezení týkající se činnosti firem se zahraniční majetkovou účastí. Pak lze čerpat výhody zahraničních firem na území regionu spočívajících především v tvorbě pracovních míst a tedy růstu zaměstnanosti a vytváření silného ekonomického prostředí.

5.3.3 Shrnutí

Srovnání v oblastech inovací a informační společnosti poukazuje na několik faktorů, které mohou být příčinou nedokonalostí objevujících se především na území České republiky a tedy i regionu Střední Morava. Dle Skokana jsou v našem prostředí časté případy, kdy se například „finanční prostředky na podporu inovací často využívají pro budování fyzické infrastruktury výzkumu a vývoje a nákup technologií, po kterých není reálná poptávka regionálních firem, nebo výzkum na univerzitách není prováděn pro potřeby regionálních firem, ale pro potřeby samotných výzkumných pracovníků a vykazování jeho výsledků, nebo

¹³⁹ **Thinking outside the box** – metaforický termín, který znamená myslet jinak, netradičně, nebo z nové perspektivy, http://en.wikipedia.org/wiki/Thinking_outside_the_box.

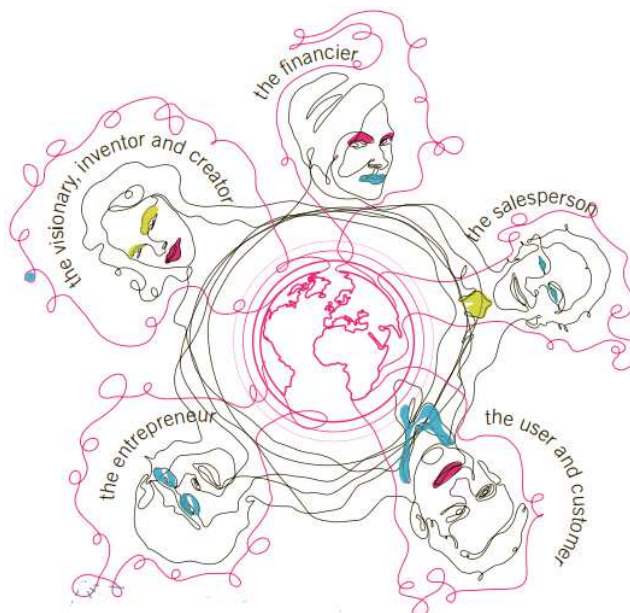
¹⁴⁰ SCB. Population statistics, <http://www.scb.se>.

regionální firmy, zejména střední a malé, nemají tradici ani prostředky pro spolupráci s univerzitním výzkumem¹⁴¹.

Rozdíly jsou viditelné také ve způsobu financování. Zatímco v případě českého regionu jsou pro oblasti, jako jsou inovace a informační společnost, velkou měrou využívány Evropské programy a čerpány finance z Fondů EU, v regionu švédském jsou si vědomi potřeby rozvoje těchto oblastí a uvolňují tedy vlastní finance.

Z toho vyplývá, že faktory, které je potřeba v českých podmínkách zlepšit nespočívají jen v samotné finanční či ekonomické situaci regionu, ale především v promyšlené, vhodné a strategické alokaci zdrojů, finančních a lidských, a v aktivní podpoře regionu při rozvíjení informační společnosti a inovací. Na příkladu regionu Västra Götaland je možné vysledovat, že pro docílení co nejlepších podmínek, nejenom v námi sledovaných oblastech, jsou zásadními prvky **komunikace**, **sdílení** a **spolupráce** mezi všemi aktéry regionu. Z výsledků této práce lze vyvodit, že bohatství moderní společnosti závisí zejména na lidském faktoru, jeho znalostech a umění tyto znalosti aplikovat a podělit se o ně.

Obr. č. 1. Lidské zdroje – komunikace, sdílení a spolupráce

Zdroj: The Swedish Innovation Strategy, s. 11, <http://www.government.se/content/1/c6/20/25/58/ace0cef0.pdf>.

¹⁴¹ SKOKAN, *Inovační paradox*, str. 7

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo porovnat stav v oblasti regionálních inovačních strategií a rozvoje informační společnosti v českém regionu Střední Morava a švédském regionu Västra Götaland a poukázat tak na potřebu podpory těchto oblastí a na pozitiva, které inovace a rozvinutá informační společnost mohou přinést, a to zejména na regionální úrovni.

Vzhledem k všeobecně známé dobré ekonomické situaci a vysoké životní úrovni Skandinávských zemí, a tedy i Švédska a jeho regionů, bylo již od počátku zjevné, že také v oblastech inovací a rozvoje informační společnosti půjde o snahu inspirovat se praxí švédského regionu ve prospěch regionu českého. Důkazem toho jsou pravidelná statistická šetření a žebříčky Evropské unie, jako jsou Innovation Union Scoreboard a Regional Innovation Scoreboard v oblasti inovací, či Digital Agenda Scoreboard v oblasti informační společnosti, které řadí Švédsko mezi lídry, zatímco Česká republika se pohybuje v kategorii průměrných zemí.

Pro vytvoření komplexního obrazu regionů v námi sledovaných oblastech bylo v práci použito metod popisu, analýzy a komparace za přispění statistických dat, zjištěných příslušných informací z oblasti inovací a rozvoje informační společnosti a vybraných projektů vytvořených na toto téma.

Zohledněna byla nejenom data vykreslující inovační výkonnost a stav informační společnosti, ve kterých dominuje švédský region před českým, ale také ukazatele sociodemografické, makroekonomické či statistiky výzkumu a vývoje, která vytvářejí zázemí pro následný rozvoj inovačního prostředí a informační společnosti. Z pohledu druhého rozvinuté inovační prostředí a informační společnost pozitivně ovlivňují právě tyto zmíněné charakteristiky.

Ze sociodemografických údajů lze vyčíst, že ačkoli počet obyvatel obou regionů je přibližně stejný, stejně tak průměrný věk obyvatel pohybující se okolo 41 let je téměř shodný, objektivně je na tom švédský region lépe. Viditelné je to na migraci obyvatel, kde zatímco ve švédském regionu převažují přistěhovalci nad vystěhovalci, v českém regionu je tomu právě naopak. Tato charakteristika hodně vypovídá o úrovni regionu, ať už z ekonomického hlediska či z hlediska kvality života v regionu. Také s tím související míra nezaměstnanosti je v švédském regionu nižší. Švédský region výrazně vyniká před českým regionem v počtu

cizinců, kteří mohou vnést a vnášejí do regionu nový potenciál, projevující se často právě ve vytváření inovací.

Makroekonomické ukazatele jako je HDP taktéž poukazují na hospodářskou situaci země či regionu. Je známo, že Česká republika byla v rozvoji brzděna změnami politických režimů, zatímco Švédsko tyto historické změny téměř nezasáhly. Ve švédském regionu je tedy hodnota HDP na jednoho obyvatele třikrát vyšší, než je tomu v regionu českém, a to značí i větší možnosti regionu Västra Götaland při investování do rozvoje informační společnosti a inovací.

S inovacemi a informační společností úzce souvisí stav výzkumu a vývoje. Veškerý výzkum a vývoj je v dnešní době postaven na ICT a inovace vznikají především aplikací výsledků výzkumu a vývoje. Důležitými charakteristikami jsou tedy úroveň vysokého školství, počet absolventů, zaměření výzkumu a praktické využití výsledků vědecké činnosti, a také výdaje na výzkum a vývoj. Švédský region opět převyšuje ve všech těchto vybraných charakteristikách region český. Hojný počet absolventů, ať už je v českém prostředí jakkoli podceňován, přináší širokou nabídku pokročilých dovedností a znalostí do regionu, zaměření výzkumu a vývoje na tradiční oblasti spjaté s regionem přináší přidanou hodnotu a konkurenční výhodu regionu, a například ukazatel počet patentů ukazuje znalostní bohatství a potenciál regionu. Výdaje na VaV souvisí s ekonomickou situací země či regionu. V českém regionu jsou tedy nižší než v regionu švédském. Ve švédském regionu ale ze zkušeností vědí, že investice do VaV přinášejí zisk, a to nejenom finanční, a proto je procento výdajů na VaV z HDP více než čtyřnásobné oproti regionu českému.

Rozdíl mezi švédským a českým regionem je patrný také ze stylu zpracování strategických dokumentů, jak na národní, tak i na regionální úrovni. Švédská inovační strategie klade důraz především již jen na lidský potenciál a na snahu jednotlivců o lepší kvalitu života, zatímco v českém prostředí jsou lidské aspekty sice také prosazovány, je zde ale stále viditelný tlak především na výstavbu prostor a vytvoření infrastruktury. Tento jev je mimo jiné zapříčiněn již zmiňovaným faktem krátké demokratické historie ČR oproti Švédsku. Co se týče strategií na rozvoj informační společnosti, hlavními cíli v obou regionech je vytvořit stabilní kvalitní informační síť a zajistit všem občanům bez rozdílu přístup k digitálním informacím.

Na základě projektů prověřených praxí vytvořených ve švédském regionu lze říci, že výsledky často přinášejí spíše finance investované do lidí, jejich znalostí a sdílení a šíření

těchto znalostí, než přílišná neuvážená výstavba vědecko-technických parků, podnikatelských inkubátorů a podobných prostor, jak je tomu zvykem v regionech České republiky. Účinné projekty typu Inovačních voucherů v regionu Střední Morava jsou v českém prostředí ojedinělé, ještě méně viditelné jsou pak projekty na podporu poradenství, spolupráce a sdílení mezi různými aktéry regionu, jež se osvědčily v regionu švédském.

Pro zlepšení inovačního prostředí a rozvoj informační společnosti regionu, a tedy pro zlepšení celkové kvality života obyvatel regionu, je tedy zapotřebí jednotných strategií, které budou vytvořeny na základě komunikace, spolupráce a sdílení a přenosu znalostí mezi všemi aktéry regionu, a které povedou k efektivní alokaci regionálních zdrojů, jak lidských, tak finančních.

Podstata této práce nespočívala v prokázání vyspělosti švédského regionu Västra Götaland v oblastech inovací a informační společnosti oproti českému regionu Střední Morava, ale ve snaze přenést pozitivní výsledky při rozvoji regionu, vzniklé z aktivní snahy podporovat rozvoj inovací a informační společnosti, která je běžná ve švédském regionu a poukázat tak na možný přínos těchto praktik, za předpokladu aplikace v českém prostředí.

Není možné oprostít se od pozadí ovlivňující růst a rozvoj českého regionu, jako je například nestabilní politická situace, finanční situace státu a regionu či přílišná a neefektivní administrativní omezení nebo zpomalení aktivit. Ale je možné a žádoucí inspirovat se a učit se z dobré praxe či dokonce „Best practices“ regionu, ve kterém právě tyto aktivity výrazně napomohly růstu zaměstnanosti, konkurenceschopnosti a životní úrovni.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Arbetsförmedlingen[online]. Stockholm: Arbetsförmedlingen, 2013 [cit. 2013-06-16]. Statistik/prognoser. Tidigare statistik. Dostupné z: <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Statistik-prognoser/Tidigare-statistik.html>.

Best practice. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 2001- , editace 2013-07-12 [cit. 2013-07-12]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Best_practice.

Business region Göteborg. *Facts and figures: Gothenburg´s strengths and future prospects* [online]. Göteborg: Business region Göteborg, 2012 [cit. 2013-05-23]. Dostupné ve formátu PDF z: http://www.businessregiongoteborg.com/download/18.7a8692f913cb5e7d8e82426/BRG_Facts+and+Figures.web.pdf.

BusinessInfo.cz. *ROP* [online]. Czech Trade, 2013 [cit. 2013-04-03]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dotace-a-financovani/zdroje-financovani-z-eu/regionalni-operacni-programy-rop.html>.

Cloud computing [online]. 2008-2010 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: <http://www.cloudcomputing.cz/>.

CzechInvest [online] Praha: CzechInvest, 1994-2013 [cit. 2013-06-04]. Brownfieldy. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/brownfieldy>.

Česko. Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Národní inovační strategie České republiky, 2011* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2011 [cit. 2013-03-05]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.mpo.cz/dokument91200.html>.

Česko. Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti České republiky pro období 2012 až 2020 : Zpět na vrchol* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2011 [cit. 2013-03-05]. Dostupné ve formátu PDF z:

<http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Strategie-mezinarodni-konkurenceschopnosti-Ceske-republiky.pdf>.

Česko. Rada pro výzkum, vývoj a inovace. *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR na léta 2009-2015* [online]. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace, 2009 [cit. 2013-03-05].

Dostupné ve formátu PDF z:

http://www.vyzkum.cz/storage/att/316EDE80438A49F64BF884897F06F6C1/Narodni%20politika%20vyzkumu%20vyvoje%20a%20inovaci%20CR%20na%20leta%202009_2015.pdf.

Česko. Zákon č. 129/2000 o krajích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 38.

Dostupné také z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-\(krajске-zrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/129-2000-sb-zakon-o-krajich-(krajске-zrizeni).html).

Česko. Zákon č. 130/2002 o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 63, s. 2928- 2956. Dostupné ve formátu PDF také z WWW: <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=858>.

Česko. Zákon č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, kterým se určují jednotlivé ústřední orgány a upravuje jejich působnost. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1969, částka 1, s. 0016. Dostupné ve formátu PDF také z:

<http://www.helcom.cz/download/integrace/001kompet2.pdf>.

Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, c2011 [cit. 2013-02-20]. Věda, IT. Věda a výzkum. Dostupné z:

http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/veda_a_vyzkum_veda_.

Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-03-29]. Věda, IT. Věda, výzkum a inovace. Inovační aktivita podniků v České republice 2008-2010. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/p/9605-12>.

Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013 [vid. 2013-04-29]. Informační technologie. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/informacni_technologie_pm.

Český statistický úřad. *Český statistický úřad* [online]. Praha: Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-02-03]. Statistika. Věda, výzkum a inovace. Výsledky výzkumu a vývoje. Statistika inovací. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistika_inovaci.

Český statistický úřad. Krajská správa Olomouc. *Statistická ročenka Olomouckého kraje 2012* [online]. Olomouc: Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/krajkapitola/711011-12-r_2012-10.

Český statistický úřad. Krajská správa Zlín. Oddělení regionálních analýz a informačních služeb. *Statistická ročenka Zlínského kraje 2012* [online]. Zlín: Český statistický úřad, 2013 [cit. 2013-04-01]. Dostupné ve formátu PDF z: [http://www.zlin.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/\\$File/72101112.pdf](http://www.zlin.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB284/$File/72101112.pdf).

European Commission. *Digital Agenda for Europe* [online]. Brussels: European Commission, 2013 [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agenda-europe>.

European Commission. *European Commission. Eurostat : your key to european statistics* [online]. Brussels: European Commission, 2012 [cit. 2013-02-20]. Science, technology and innovation. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/science_technology_innovation/introduction.

European Commission. *European Commission. Eurostat : your key to european statistics* [online]. Brussels: European Commission, 2012 [cit. 2013-02-20]. Information Society. Regional Information society statistics. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/information_society/data/main_tables.

European Commission. *Inforegio: EU regional policy* [online]. Brussels: European Commission, 2013 [cit. 2013-04-19]. Project examples. Policy leasing. Dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/projects/practices/details.cfm?pay=SE&the=56&sto=1475®ion=345&lan=7&obj=ALL&per=ALL&defL=EN.

European Union. *EUR-Lex* [online]. Brussels: European Union [cit. 2013-04-20]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/>.

European Union. *INTERREG IVC* [online]. Brussels: European Union, 2013 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z: http://www.interreg4c.eu/accueil_en.html.

European Union. *Regional innovation scoreboard 2012* [online]. European Union, 2012 [cit. 2012-05-28]. Dostupné ve formátu PDF z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ris-2012_en.pdf. ISBN 978-92-79-26308-8.

Eurostat. *Eurostat regional yearbook 2012* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012 [cit. 2013-05-20]. Dostupné ve formátu PDF z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-12-001/EN/KS-HA-12-001-EN.PDF. ISBN 978-92-79-24940-2.

HAMMARSTRÖM, Susanne. *Västra Götalandsregionens smartaspecialisering*. Gothenburg: Region Västra Götaland, 2012. Prezentace ve formátu PPT.

HEBÁKOVÁ, Lenka, VANŽURA, Jan, KOSTIĆ, Miroslav. *Erawatch country reports 2011: Czech Republic* [online]. Luxembourg: European Union, 2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné ve formátu PDF z: http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/generic_files/file_0302.pdf. ISBN 978-92-79-27978-2.

Högskolan i Borås. *Högskolan i Borås* [online]. Borås: Högskolan i Borås, 2013 [cit. 2013-04-20]. Bättre konceptet. Dostupné z: <http://www.hb.se/Ingenjorshogskolan/Samverkan/Battre/>.

HOLLANDERS, Hugo, ES-SADKI, Nordine. *Innovation Union Scoreboard 2013* [online]. Brussels: European Union, 2013 [cit. 2013-04-04]. Dostupné ve formátu PDF z: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2013_en.pdf.

Investopedia [online]. Investopedia US, 2013 [cit. 2013-03-20]. Dictionary. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/dictionary/>.

KIVOS [online]. Alingsås: Kivos, 2013 [cit. 2013-05-28]. Dostupné z: <http://www.kivos.se/>.

Komise evropských společenství. Doporučení Komise č. 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků, malých a středních podniků. In *Úřední věstník, Evropská unie*. 2003, č. L 124, s. 36-41. Dostupné ve formátu PDF také z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:EN:PDF>.

KRIŠTOFIČOVÁ. Informační společnost. In *Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, 2009 [cit. 2013-04-18]. Dostupné z: <http://sigma.nkp.cz/F/>.

LUNDELL, Bjorn. e-Governance in public sector ICT procurement: what is shaping practice in Sweden? In *European Journal of ePractice* [online]. Brussels: European Union, 2011, Number 12, [cit. 2013-06-20]. Dostupné ve formátu PDF z: http://www.epractice.eu/files/European%20Journal%20epractice%20Volume%202012_6.pdf. ISSN: 1988-625X.

Mapa projektů [online]. Evropská Komise, 2013 [cit. 2013-05-30]. Vyhledávání v mapě projektů. Dostupné z: <http://www.mapaprojektu.cz/cs/index.shtml>.

MELIN, Göran, et al. *Erawatch country reports 2011: Sweden* [online]. Brussels: European Union, 2013 [cit. 2013-04-09]. Dostupné ve formátu PDF z: http://erawatch.jrc.ec.europa.eu/erawatch/export/sites/default/galleries/generic_files/file_0337.pdf. ISBN 978-92-79-28142-6.

MELIN, Göran, HAKANSSON, Anders, THORELL, Nicole. *Mini Country Report/Sweden under Specific Contract for the Integration of INNO Policy Trend Chart with ERAWATCH (2011-2012)* [online]. Brussels: European Commission, 2011 [cit. 2013-03-23]. Dostupné ve formátu PDF z:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/countryreports/sweden_en.pdf.

NORDANSTAD, Marcus. *Regional Development Examples and Good Practices*. Gothenburg: Region Västra Götaland, 2012. Prezentace ve formátu PPT.

NUTS of Sweden. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 2001- , editace 2013-02-27 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/NUTS_of_Sweden.

OČKO, Petr. *Ekonomika podniku v éře informační společnosti*. Praha, 2010. 83 s., 6 s. příl. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví.

OECD. *OECD Guide to Measuring the Information Society 2011* [online]. OECD, 2011 [cit. 2013-05-01]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/free/9311021e.pdf>. ISBN 978-92-64-11354-1.

OECD. *Oslo Manual : Guidelines for collecting and interpreting innovation data* [online]. Paris: OECD, 2005 [cit. 2013-03-20]. 3. Vydání. Dostupné ve formátu PDF také z: [http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/\\$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oslo_manual_2005_v_anglickem_originale/$File/oslo_manual_2005_oecd.pdf).

Ok4inovace [online]. Olomouc: Esmedia, 2013 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.ok4inovace.cz/olomoucky-kraj-8.html>.

Olomoucký kraj (Česko). Krajský úřad. Odbor informatiky. *Rozvoj informační společnosti Olomouckého kraje* [online]. Olomouc: Krajský úřad Olomouckého kraje, 2008 [cit. 2013-04-20]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/88/rozvoj-informacni-spolecnost-iok-v1-2-1.pdf>.

Olomoucký kraj (Česko). *Olomoucký kraj* [online]. Olomouc: Olomoucký kraj, 2013 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/>.

Olomoucký kraj (Česko). *Olomoucký kraj* [online]. Olomouc: Olomoucký kraj, 2013 [vid. 2013-03-10] Regionální rozvoj. Inovace. Regionální inovační strategie a inovační potenciál Olomouckého kraje. Dostupné z: <http://www.kr-olomoucky.cz/regionalni-inovacni-strategie-a-inovacni-potencial-olomouckeho-kraje-cl-1100.html>.

Open Document. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 2001- , editace 2013-04-07 [cit. 2013-06-02]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/OpenDocument>.

PAPÍK, Richard. Vyhledávání informací I. : umění či věda?. In *Národní knihovna. Knihovnická revue* [online]. Praha: Národní knihovna, 2001, č. 1, s. 18-25 [cit. 2013-01-20]. Dostupné z: <http://knihovna.nkp.cz/NKKR0101/0101018.html>. ISSN 1214-0678.

PEKÁREK, Aleš. *Současná informační politika ČR v oblasti veřejné správy*. Praha, 2004. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav informačních studií a knihovnictví, 2004.

PIKe : promoting innovation and the knowledge economy [online]. Donegal: Ernact EEIG, 2013 [cit. 2013-03-04]. Dostupné z: <http://www.pike-project.eu/>.

Region Västra Götaland. *Regional policy for a global impact: the RTD & innovation strategy of region Västra Götaland Sweden* [online]. Gothenburg: Region Västra Götaland, 2010 [cit. 2012-07-20]. Dostupné ve formátu PDF z: http://www.vgregion.se/Pages/128744/RGV_Regional_Policy_Global_Impact.pdf.

Region Västra Götaland. *VGRegion.se* [online]. Gothenburg: Region Västra Götaland, 2013 [cit. 2013-01-02]. Dostupné z: <http://www.vgregion.se/en/Vastra-Gotalandsregionen/Home/>.

Region Västra Götaland. *Vision Västra Götaland : a good life* [online]. Gothenburg: Region Västra Götaland, 2012 [cit. 2012-07-10]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/regionutveckling/RUSEN/vision%20eng.pdf>.

Regionální operační program Střední Morava. *Prováděcí dokument : Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava* [online]. Olomouc: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2012 [cit. 2013-02-20]. Verze 1.2. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/1670/>.

Regionální operační program Střední Morava. *Regionální operační program regionu soudržnosti Střední Morava, 2007-2013* [online]. Olomouc: Regionální rada regionu soudržnosti Střední Morava, 2012 [cit. 2013-02-20]. Verze 15. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.rr-strednimorava.cz/file/3652/>.

Regionfakta.com [online]. Pantzare Information AB, 2013 [cit. 2012-04-07]. Dostupné z: <http://www.regionfakta.com/Vastra-Gotalands-lan/IN-ENGLISH/>.

SKOKAN, Karel. Inovační paradox a regionální inovační strategie. In *Journal of Competitiveness* [online]. Prosinec 2010, č. 2/2010, str. 30-46 [cit. 2013-04-03]. Dostupné také z: <http://www.cjournal.cz/files/32.pdf>. ISSN 1804-1728.

Srovnávací (komparativní) metoda [online]. 2007 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://figlar.ic.cz/fss/new04.html>.

Statistics Sweden [online]. Stockholm: Statistics Sweden, 2011 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: <http://www.scb.se>.

STESKA, Hynek, MELICHAR, David. *Informační strategie Zlínského kraje a první etapa její realizace*. Zlín: Zlínský kraj, 2007. Prezentace ve formátu PPT.

Sweden. Ministry of Enterprise, Energy and Communications. *ICT for Everyone – A Digital Agenda for Sweden* [online]. Stockholm: Ministry of Enterprise, Energy and Communications, 2011 [cit. 2013-04-15]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/18/18/01/509f1b0c.pdf>.

Sweden. Ministry of Enterprise, Energy and Communications. *The Swedish Innovation Strategy* [online]. Stockholm: Ministry of Enterprise, Energy and Communications, 2012 [cit. 2013-04-03]. Dostupné ve formátu PDF z: <http://www.government.se/content/1/c6/20/25/58/ace0cef0.pdf>.

Swedish government offices. *Government offices of Sweden* [online]. Stockholm: Swedish government offices, 2013 [cit. 2012-06-02]. Dostupné z: <http://www.government.se/>.

Swedish institute. *Sweden.se : The official gateway to Sweden* [online]. Swedish Institute, 2013 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.sweden.se/>.

Technologické inovační centrum. *TIC : Technologické inovační centrum* [online]. Zlín: Technologické inovační centrum s.r.o, c2007-2010 [cit. 2013-03-23]. Dostupné z: <http://www.ticzlin.cz/>.

Thinking outsider the box. In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida): Wikipedia Foundation, 2001- , editace 2013-07-05 [cit. 2013-07-06]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Thinking_outside_the_box.

Västra Götaland. In *Encyclopædia Britannica Online* [online]. London: Encyclopædia Britannica, 2013 [cit. 2012-04-29]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/623913/Vastra-Gotaland>.

Västra Götalandsregionen. *Tillväxtprogram för Västra Götaland 2008-2013* [online]. Göteborg: Västra Götalandsregionen, 2008 [cit. 2012-06-20]. Dostupné ve formátu PDF z: http://www.vgregion.se/upload/Regionkanslierna/regionutveckling/Tillv%C3%A4xt/Tillvaxtprogram_vg_08.pdf.

Zlínský kraj (Česko). *Akční plán : regionální inovační strategie Zlínského kraje* [online]. Zlín: Zlínský kraj, 2008-01-24 [cit. 2013-03-20]. Dostupné ve formátu DOC z: <http://www.inovace-zlinskykraj.cz/>.

Zlínský kraj (Česko). *Regionální inovační strategie Zlínského kraje* [online]. Zlín: Zlínský kraj, 2007-11-30 [cit. 2013-03-20]. Dostupné ve formátu DOC z: <http://www.inovace-zlinskykraj.cz/>.